

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ORTAÖĞRETİM
**TEMEL DİNÎ
BİLGİLER**
(İSLAM 1-2) DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2026

İÇİNDEKİLER

1. ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNÎ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNÎ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNÎ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	5
1.3. ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNÎ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTELERİ, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOLARI	9
1.4. ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNÎ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	9
1.5. ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNÎ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	10
2. ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNÎ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÜNİTELER	12
Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler (İslam 1) Dersi Öğretim Programı'nın Üniteleri	12
1. ÜNİTE: HAYATIN ANLAMAMI	12
2. ÜNİTE: BİRLİKTE YAŞAMANIN İLKELERİ	16
3. ÜNİTE: ADALETİN TEMİNATI: İSLAM HUKUKU	20
4. ÜNİTE: HELAL KAZANÇ VE İŞ AHLAKI	24
Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler (İslam 2) Dersi Öğretim Programı'nın Üniteleri	28
1. ÜNİTE: İSLAM'DA MANEVİ HAYAT	28
2. ÜNİTE: KULLUĞUN ANLAMAMI: İBADET	32
3. ÜNİTE: CİHAT VE GAYRET	36
4. ÜNİTE: AHİRET BİLİNCİ	40

1. ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin sunduğu çerçeve doğrultusunda, Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı'nda beceri temelli bir yaklaşım benimsenmiş ve öğrencilerin bütüncül gelişimi hedeflenmiştir. Bu çerçevede Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı; birey, toplum, çevre ve konu alanı özelinde mevcut ihtiyaçları karşılamayı amaçlamaktadır. Hayatın anlamı, birlikte yaşamının ilkeleri, adaletin teminatı (İslam hukuku), helal kazanç ve iş ahlakı konuları birinci seviyenin; İslam'da manevi hayat, kulluğun anlamı (ibadet), cihat, gayret ve ahiret bilinci ikinci seviyenin ünitelerini oluşturmaktadır. Ayrıca her iki seviyede örnek şahsiyetler ele alınarak öğrencilerin model alacağı tutum, davranış ve ahlaki nitelikler sunulmaktadır. Bu ders ile elde edilecek bilgi ve beceriler günlük hayata yansıtılmasının yanı sıra Müslümanlığın gerektirdiği temel bilgi ve eylemleri de kapsayacaktır. Bu yönüyle Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin huzurlu insan, huzurlu aile, huzurlu toplum ve yaşanabilir çevre perspektifine katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Planlı, dinamik ve döngüsel bir süreç olan program geliştirme çalışmaları, ihtiyaçların düzenli olarak değerlendirilmesini ve öğretim programlarının bu kapsamda sistematik bir şekilde güncellenmesini gerektirmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin bileşenlerinin esasları bağlamında geliştirilen Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı dikey ve yatay programlar dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu kapsamda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 4, 5, 6, 7 ve 8 ile 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar Öğretim Programları incelenmiş; tekrara düşülmemesine ve bağlantılı içeriklerin sunulmasına özen gösterilmiştir. Bu yönüyle mevcut ihtiyaçların karşılanması hedeflenirken tekrara düşülmemesine önem verilmiş ve sade bir içerik çerçevesinin oluşturulması amaçlanmıştır.

Öğretim programında uygulamaya dönük, araştırma ve sorgulamaya dayalı bir yaklaşımla öğrencilerin, sunulan konularda derinleşebilmesi ve kendi öğrenmesini yönetebilmesi hedeflenmiştir. Programda; eğilimler, beceriler arası ilişkiler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri ve değerlerin hedeflenen öğrenme çıktıları sunulan içerik çerçevesiyle ilişkili şekilde işletilmesine özen gösterilmiştir. Bu bağlamda öğretim programında ilişkilendirilen değerler de programın önemli bir parçası olarak ele alınmıştır. Bu değerler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde tanımlanan Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi doğrultusunda işletilmiştir. Bu çerçevede öğrencilerin sağlıklı bir kişilik yapısı inşa etmesi hedeflenmektedir. Ayrıca öğrencilerin kişisel anlamda tekâmül etmesi amaçlanmaktadır. Öğrencilerin yaşadıkları topluma sosyal açıdan uyum sağlamaları da önemsenmektedir. Bunun yanında fiziksel çevreleriyle etkileşim kurabilmeleri hedeflenmiştir. Tüm bu unsurlar doğrultusunda öğrencilerin bütüncül gelişimi amacı güdülmüştür.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde kavramsal beceriler ve alan becerileri, öğretim programlarında hedeflenen öğrenme çıktılarının temel bileşenleri olarak ele alınmaktadır. Kavramsal beceriler; bireyin soyut ve karmaşık düşünce süreçlerini anlamlandırarak bunları somut eylemlere dönüştürebilmesini sağlayan zihinsel süreçlerin ürünleri olarak tanımlanmaktadır. Alan becerileri ise kavramsal becerilerin, belirli bir disipline özgü bilgi, yöntem ve uygulamalarla bütünleşmesi sonucunda ortaya çıkan ve ilgili alanın gerektirdiği yetkinlikleri ifade eden becerilerdir. Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme çıktıları oluşturulurken ilgili içerik çerçevesi ve gereksinimleri doğrultusunda kavramsal beceriler veya alan becerilerinden yararlanılmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

1. İnsanın değeri ve sorumluluğu konusunda temel kaynakları kullanmaları,
2. İlkeli yaşamının önemini idrak etmeleri,
3. Aile kurumunu yapılandırmaları,
4. Huzurlu toplumu çözümlenmeleri,
5. İslam hukukunun mahiyetini özetlemeleri,

6. İslam hukukunun temel ilkelerini yorumlamaları,
 7. İslam ekonomisine ilişkin konuları çözümlenmeleri,
 8. Ekonomik hayatı olumsuz etkileyen uygulamaları sorgulamaları,
 9. Manevi yolculuk konusunu sorgulamaları,
 10. Manevi hayatın temel ilkelerini yorumlamaları,
 11. İbadetin hayattaki yeri ve önemini sorgulamaları,
 12. İbadetlerin yapılışını özetlemeleri,
 13. İyilik yolunda mücadeleyi anlamaları,
 14. Vatan, şehadet ve zafer konusunu yapılandırmaları,
 15. Dünya ve ahiret ilişkisini idrak etmeleri,
 16. Ahiret hayatına ilişkin konuları çözümlenmeleri,
 17. Ahirete uğurlamayla ilgili deneyimlerini yansıtmaları,
 18. Necmeddin Okyay, Aliya İzzetbegoviç, Hz. Ömer, Hz. Hatice, Ahmet Yüksel Özemre, Hz. Ali, Hz. Sümeyye ve Rabia Adeviyye'nin örnekliliğini müşahede etmeleri
- amaçlanmaktadır.

1.2. ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Bu derse ait öğretim programının uygulanması sürecinde aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulmalıdır.

- Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni esas alınarak hazırlanmıştır. Derslerin planlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin organize edilmesi ile ders kitapları ve diğer eğitim materyallerinin geliştirilmesinde bu metnin rehberliğine başvurulması gerekmektedir. Tüm eğitim öğretim etkinlikleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde tanımlanan öğrenci profilinin hedeflerine ulaşacak şekilde tasarlanmalı ve uygulanmalıdır.
- Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersinin haftada bir ders saati olarak okutulduğu durumlarda, programda yer alan ortak öğrenme çıktılarının korunması esastır. Bu durumda ünite ve içeriklere ayrılan süreler yarıya indirilerek planlanır. Etkinliklerin niteliği, kapsamı ve derinliği ise zümre öğretmenler kurulu tarafından Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin temel ilkeleri, okulun imkânları ve öğrencilerin ihtiyaçları dikkate alınarak yeniden düzenlenir ve uygulanır.
- Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı, kademeli olarak uygulandığından, bir önceki kademeye ilişkin öğrenme eksiklikleri zümre öğretmenleri tarafından belirlenir. Bu eksikliklerin giderilmesine yönelik alınacak önlemler, eğitim öğretim yılı başında zümre toplantılarında kararlaştırılır ve yıl boyunca eğitim öğretim sürecinde uygulanır.
- Öğretim programının içerik çerçevesinde sunulan bilgi kümeleri günlük yaşamla doğrudan ilişkilendirilerek öğrenciler için anlamlı hâle getirilmelidir.
- Öğretim programında tutum, davranış ve ahlaki nitelikleriyle örnek olan bazı şahsiyetlere yer verilmiştir. Bu kapsamda gerçekleştirilecek öğrenme-öğretme uygulamalarında ilgili şahsiyetin hayatı ve örnekliliği; ezberden uzak, araştırma ve sorgulamaya dayalı bir öğrenme süreci içinde ele alınmalıdır.
- Öğretim programındaki öğrenme-öğretme yaşantıları, öğrencilere kapsamlı bir bakış açısı kazandıracak, kalıcı öğrenmeyi sağlayacak ve çeşitli öğretim yöntemlerini içerecek şekilde sunulmuştur. Planlamalar; ilgili ünitenin öğrenme çıktıları, eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak yapılmalıdır. Öneri niteliğinde olan yönlendirmelerde esneklik sağlanmaktadır.
- Öğretim programı genelinde, öğrenme-öğretme yaşantılarının öğrencilerin özelliklerine göre ve ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde tasarlanması ön görülmektedir.

- Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin yapısı gereği, öğrenme-öğretme yaşantılarında belirtilen ve öneri niteliği taşıyan ön değerlendirme ve köprü kurma içerikleri doğrudan kullanılabilmesi gibi öğrenme çıktısı esas alınarak farklılaştırılabilir. Ön değerlendirme ve köprü kurma bölümlerinin esnek ifadelerle yapılandırılmış olması, bu bölümlerin işletilmeyeceği anlamına gelmemektedir.
- Öğretim programında işlenmesi beklenen ayet meali ve hadis metinlerinin seçiminde Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan kaynaklar esas alınmalı, bunun yanı sıra literatürde kabul gören eserlere (TDV İslâm Ansiklopedisi, Diyanet İşleri Başkanlığı Hadislerle İslam, TDV Temel İslam Ansiklopedisi vb.) başvurulmalıdır. Bu kaynaklar kullanılırken telif hakları ve etik kurallar göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle dijital kaynakların kullanımı hususunda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen kurallara uyulmalıdır.
- Öğretim programına uygun olarak öğrencilerin ilgili içerik çerçevesini, eğilimleri, becerileri ve değerleri kavraması için olumlu senaryolardan yararlanılması beklenmektedir.
- Planlamalar doğrultusunda ağırlıklı olarak görsel, işitsel, görsel-işitsel ve teknoloji destekli araç gereçlerden faydalanılması beklenmektedir.
- İçeriğin sanatsal ve felsefi öğelerle zenginleştirilmesi, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerine uygun olarak; somuttan soyuta, basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene ve kolaydan zora doğru yapılandırılması gerekmektedir.
- Eğitim öğretim süreçlerinde Türkçenin doğru ve etkili kullanımına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilmelidir.
- Öğretim programında ve ders kitabında alana özgü kelime, kavram ve tamlamaların Talim ve Terbiye Kurulu mütalaası ile uygulamaya konulan "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu"na göre yazılması gerekmektedir. İlgili kılavuz ve ekinde bulunmayan alana özgü kelime, kavram ve tamlamaların yazımında ise kılavuzda belirtilen ilke ve esaslara uyulmalıdır.

Programın Bileşenleri

- Öğretim programı, alan becerilerinin yanı sıra öğrencilere kavramsal, sosyal-duygusal ve okuryazarlık becerileri kazandırmayı, değerler ile eğilimleri geliştirmeyi ve disiplinler arası bakış açısı kazandırmayı hedeflemektedir. Bu nedenle Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı'nda sıralanan ve öğrenme-öğretme uygulamalarıyla ilişkilendirilen tüm bileşenler gözeticilerle planlanmalıdır.
- Bilgi ve beceriler, içerik çerçevesi içinde anlamlı bir bütünlük oluştururken, programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri) öğrenmenin ayrılmaz bir parçası hâline getirilmelidir. Değerler, eğilimler, okuryazarlık ve sosyal-duygusal öğrenme becerileri not ile değerlendirilmez; ancak öğrencilerin belirtilen bileşenleri edinmesini kolaylaştıracak şekilde sunmaya ve uygun olan yerlerde öğrenme günlüğü ve öz değerlendirme formu gibi araçlarla öğrencilere farkındalık kazandırılmasına özen gösterilmelidir.

Öğrenme Kanıtları

- Öğretim programında öğrenme kanıtları olarak sunulan ölçme ve değerlendirme araçları, süreç ve ürüne dayalı değerlendirme yapmak amacıyla tasarlanmıştır. Ölçme ve değerlendirme araçları belirlenirken bunların ünitelerde yer verilen tüm öğrenme çıktılarına kapsamı hedeflenmiştir.
- Her üniteye bulunan ölçme ve değerlendirme araçları, öğretmenlere örnek teşkil etmesi amacıyla sunulmuştur. Öğretmenlerden bu araçları kullanmaları, gerekli durumlarda uyarlamaları veya öğrencilerin öğrenme çıktısına ulaşmalarını sağlayacak farklı araçları sürece dâhil etmeleri beklenmektedir. Bu doğrultuda öğretim programında yönlendirme niteliğinde sunulan ölçme ve değerlendirme araçlarının yanı sıra kontrol listesi, ürün dosyası, gözlem formu, e-ürün dosyası gibi alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarından da yararlanılabilir.
- Öğrencilerin yetenekleri, ihtiyaçları ve bireysel özellikleri dikkate alınarak kullanılacak ölçme ve değerlendirme araçları, öğrencilerin kazandıkları ya da geliştirdikleri becerileri ortaya koymalarına imkân tanınmalıdır. Bilgi ve becerileri ölçerken öğrencilere ilgi çekici, günlük yaşamla ilişkili ve öncelikle yakın çevrede karşılaşılabilecekleri problemlere yönelik görevler verilmelidir. Değerlendirme sürecinde yargılayıcı olmayan, motive edici geri bildirimler sunulmalı; ayrıca süreç boyunca dijital teknolojilerden etkin biçimde yararlanılmalıdır.

- Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Dersi Öğretim Programı'nda, her üniteye hedeflenen öğrenme çıktılarıyla ilişkili birer performans görevi yapılandırılmıştır. Bu görevlerin, öğrenciler tarafından tamamlanabilir nitelikte ve öğretmen tarafından süreç boyunca izlenip değerlendirilebilecek şekilde uygulanmasına özen gösterilmelidir.
- Performans görevlerinin değerlendirilmesinde kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarındaki ölçütler, öğrenme çıktılarının süreç bileşenleri ve görevin özellikleri dikkate alınarak belirlenmiştir. Örneğin ekonomik hayatı olumsuz etkileyen uygulamaları sorgulayabilme öğrenme çıktısının hedeflendiği ünite, dereceli puanlama anahtarı; sorgulama, çözümlleme ve sunma ölçütlerini içermektedir. Bunun yanı sıra öz, akran ve grup değerlendirme formları kullanılarak öğrencilerin değerlendirme sürecine aktif katılımı desteklenebilir.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- Öğrenme-öğretme süreci, öğrencilerin çevreleriyle etkileşimini artıracak şekilde planlanmalı; sınıf, kütüphane, atölye ve bahçe gibi okul içi ortamların yanı sıra müze, kütüphane, cami, kültür merkezi gibi okul dışı öğrenme ortamlarından da yararlanılmalıdır. Öğrenme ortamı belirlenirken öğrencilerin özellikleri, okulun imkânları ve ekonomik koşullar dikkate alınmalıdır. Bu süreçte okul dışı öğrenme ortamlarına yapılacak ziyaretlerin gerekli önlemler alınarak planlanması önem arz etmektedir. Ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı tarafından uygun görülen dijital platformlar ve ulusal/uluslararası projeler sürece dâhil edilerek öğrenme desteklenmeli; millî, dinî gün ve haftalar aracılığıyla öğrencilerin millî ve manevî bilinci güçlendirilmelidir.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenler, öğrencilerin öğrenme süreçlerini takip eden ve onları yönlendiren bir danışman rolünü üstlenmelidir. Öğretmen, uygun öğrenme ortamlarını oluşturma konusunda aktif olmalı; öğrenme çıktılarına uygun bağlantılar kurarak kullandığı strateji, yöntem ve tekniği belirlerken öğrencilerin tüm yönleriyle gelişimini dikkate almalıdır. Böylece öğrenmenin kalıcı ve etkili biçimde gerçekleşmesi için öğretim sürecinin zenginleştirilmesi beklenmektedir.
- Öğretim programında yönlendirme niteliğinde sunulan yöntem ve tekniklerin yanı sıra şerit zinciri, altı şapka, konuşan resimler, gezi-gözlem, bilişsel çiraklık gibi alternatif yöntem ve tekniklerden de yararlanılabilir.
- Ünitelerin işleniş sırası ve ünitelere ayrılan süre öğretim programında belirtilmiştir. Ancak zümre öğretmenleri tarafından yapılacak planlamalarda öğrenci düzeyleri ve çevresel şartlar dikkate alınarak uyarlamalar yapılabilir.
- Öğrencilerin, edinecekleri bilgi ve becerileri ön bilgileriyle ve günlük yaşamla ilişkilendirmelerini sağlamak amacıyla her üniteye köprü kurma bölümleri yapılandırılmıştır. Bu sayede üniteye hedeflenen öğrenme çıktısının öğrenci için anlamlı hale gelmesi amaçlanmıştır. Bu süreçte öğrencilere öğrenme süreçlerini anlamlandırmak, mevcut bilgi ve deneyimlerini kullanmak için fırsatların sunulması beklenmektedir.
- Her ünite için temel eğitim düzeyindeki öğretim programlarında yer alan konular göz önüne alınarak temel kabuller belirtilmiştir. Bu doğrultuda, ön değerlendirme sürecinde öğrencilerin temel kabullerde yer alan bilgiye sahip olma durumlarının kontrol edilmesi, gerekli durumlarda temel kabullere ilişkin ihtiyaçların karşılanması beklenmektedir.
- Araştırma ve sorgulamaya dayalı öğrenmeyi desteklemek, etkileşimi artırmak ve öğrencilerin birlikte öğrenme deneyimlerini çoğaltmak amacıyla iş birliğine dayalı öğrenme ortamlarının sürece katılması beklenmektedir. İş birlikli öğrenme ortamlarının yalnızca sınıf içinde değil, okul genelinde de oluşturulması; farklı sınıf seviyelerinden öğrencilerin buluşturulduğu ve akran öğretimine imkân sağlayan etkinliklere yer verilmesi önem arz etmektedir.

Farklılaştırma

- Öğretim Programının farklılaştırma bölümü, her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini dikkate alarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmayı amaçlamaktadır. Öğretim süreci, öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak planlanmalı ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun olarak şekillendirilmelidir. Bu bağlamda, farklılaştırma yaklaşımı; esnek gruplandırma, uyarlama, zenginleştirme ve destekleme stratejilerini kapsar.
- Farklılaştırma sürecinde üniteye hedeflenen öğrenme çıktısına ulaşılabilmesi için zenginleştirici ve destekleyici etkinlikler yoluyla tüm öğrencilere öğrenme fırsatları sağlanmalı ve sınıftaki farklı öğrenme düzeyine sahip öğrencilerin gereksinimlerine cevap verecek şekilde planlanma yapılmalıdır.
- Zenginleştirme ve destekleme bölümlerinde yapılacak ve sunulacak çalışmaların kim tarafından hazırlanacağı açık

bir şekilde ifade edilmiştir. Bu doğrultuda öğretmenlerin belirtilen yerlerde gerekli iş ve işlemleri tamamlaması beklenmektedir. Ayrıca zenginleştirme ve destekleme boyutlarında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından uygun görülen kaynakların kullanılması gerekmektedir.

- Öğretim programında her ünite için zenginleştirme ve destekleme boyutunda etkinlik önerilerine yer verilmiştir. Bu bölümlerde yer alan içerikler kesinlik barındırmadığından ve Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin esnek yapısı gereği uyarlamalara açık olduğundan ders kitabında ilgili etkinliklere yer verilmemiştir.

Zenginleştirme

- Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrenciler için öğretim programının ötesinde genişletilmiş ve derinleştirilmiş öğrenme fırsatları sunan bir stratejidir. Bu kapsamda; içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamında üst düzey düşünmeyi gerektirecek şekilde düzenlemeler yapılması beklenmektedir.
- Öğretim programında her ünite için belirtilen zenginleştirme bölümleri esnek ifadelerle yapılandırılmıştır. Öneri mahiyetinde sunulan bu yönlendirmelerin dikkate alınmaması durumunda öğrenme çıktılarıyla ilişkili, çoklu duyuya hitap eden ve günlük yaşamla ilişkilendirilmiş deneyimler yoluyla kalıcı ve anlamlı öğrenmeyi destekleyecek farklı zenginleştirme etkinliklerinin planlanması ve uygulanması beklenmektedir.

Destekleme

- Farklılaştırılmış öğretimin destekleme boyutu, öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrar ihtiyacı duyan öğrenciler için içerik, süreç, ürün ve öğrenme ortamında yapılan uyarlamaları kapsamaktadır. Bu uyarlamaların öğrenciyi etiketleyici veya akademik olarak yetersiz gösterici bir biçimde değil; bireysel öğrenme hızına saygı temelinde planlanması gerekmektedir.
- Öğretim programında her ünite için belirtilen destekleme bölümleri esnek ifadelerle yapılandırılmıştır. Öneri mahiyetinde sunulan bu yönlendirmelerin işe koşulmaması durumunda yalnızca tekrar yaptırmaya indirgenmemiş, öz farkındalık ve öz düzenleme gibi sosyal duygusal öğrenme becerilerini destekleyen, öğrencinin güçlü yönlerini ortaya çıkaracak destekleme etkinliklerinin planlanması ve uygulanması beklenmektedir.

1.3. ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNÎ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTELERİ, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOLARI

ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNÎ BİLGİLER İSLAM 1

ÜNİTE	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Hayatın Anlamı	3	14	19,4
2. Birlikte Yaşamın İlkeleri	3	18	25,0
3. Adaletin Teminatı: İslam Hukuku	3	16	22,2
4. Helal Kazanç ve İş Ahlakı	3	20	27,8
Okul Temelli Planlama*	-	4	5,4
TOPLAM	12	72	100

ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNÎ BİLGİLER İSLAM 2

ÜNİTE	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. İslam'da Manevi Hayat	3	14	19,4
2. Kulluğun Anlamı: İbadet	3	22	30,6
3. Cihat ve Gayret	3	16	22,2
4. Ahiret Bilinci	4	16	22,2
Okul Temelli Planlama*	-	4	5,6
TOPLAM	13	72	100

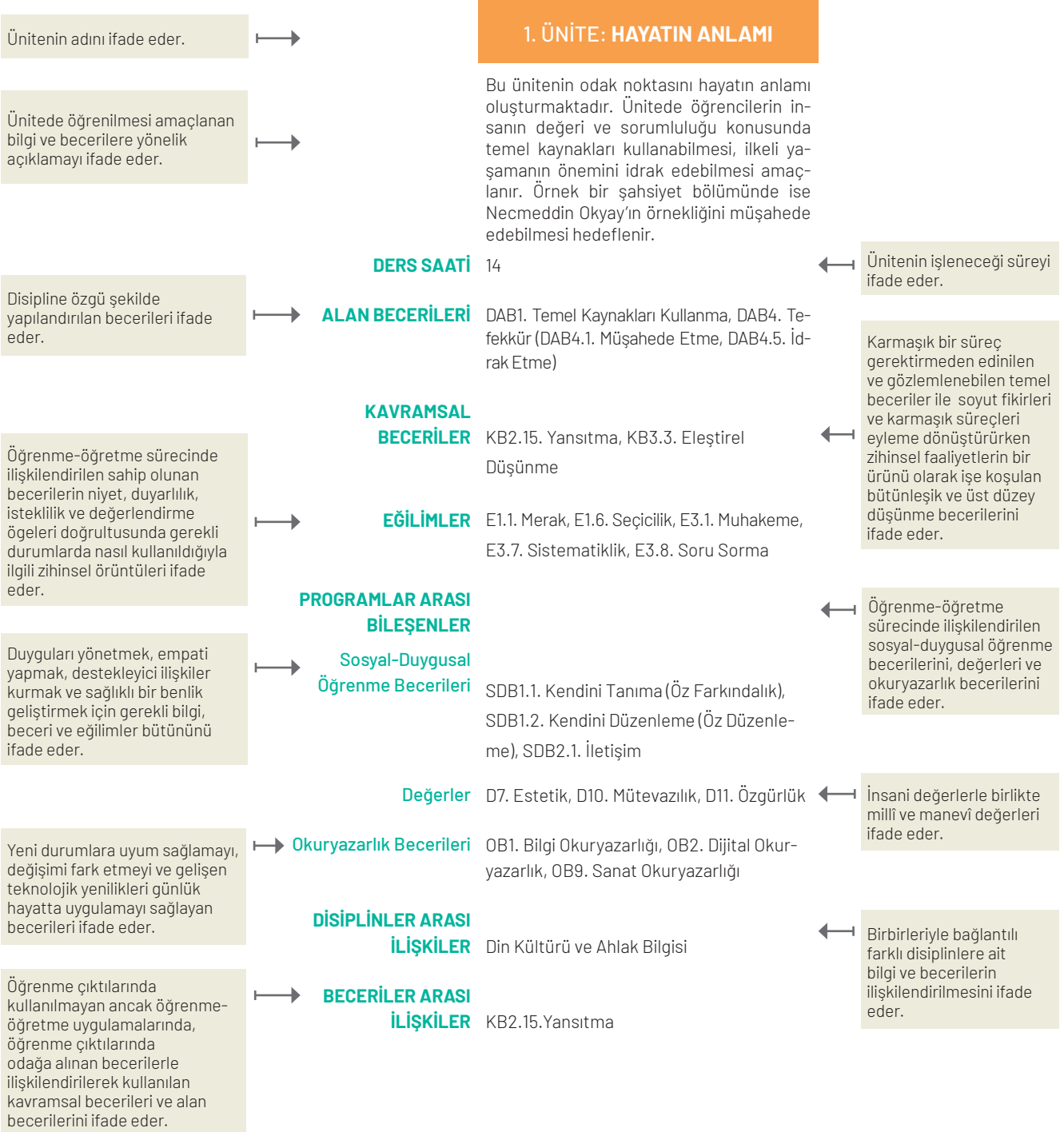
1.4. ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNÎ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

DERS KİTABI	FORMA SAYISI	KİTAP EBATLARI
Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler İslam 1 Dersi	9-11	19,5 cm X 27,5 cm
Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler İslam 2 Dersi	9-11	19,5 cm X 27,5 cm

* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan; okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

1.5. ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler (İslam 1-2) Öğretim Programı'nda her düzeyde dört ünite yer almaktadır. Ünitelerin yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

Öğrenme-öğretme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.	→	ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	TDB.1.1.1. İnsanın değeri ve sorumluluğu konusunda temel kaynakları kullanabilme a) İnsanın değeri ve sorumluluğu konusunda Kur'an-ı Kerim meallerine başvurur. b) İnsanın değeri ve sorumluluğu konusunda hadis kaynaklarına başvurur.	←	TDB.1.1.1 Öğrenme çıktısı numarası Ünite Numarası Ders seviyesi Ders kodu
Öğrenme-öğretme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (konuya/alt konuya ilişkin sınırlar) ifade eder.	→	İÇERİK ÇERÇEVESİ	İnsanın Değeri ve Sorumluluğu İlkeli Yaşamak Örnek Bir Şahsiyet: Necmeddin Okyay		
Disipline ait başlıca anahtar kavramları ifade eder.	→	Anahtar Kavramlar	eşrefimahlukat, halife, marifet, sorumluluk		
		ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)	Öğrenme çıktıları; kısa cevaplı sorular, sıfırlandırma tabloları, çoklu seçim soruları, gerekçeli doğru-yanlış soruları, açık uçlu sorular, çıkış kartı ve öğrenme günlüğü kullanılarak değerlendirilebilir.	←	Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.
Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler, beceriler arası ilişkiler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.	→	ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI	Temel Kabuller Öğrencilerin, akıl ve irade sahibi bir varlık olarak insanın yaratılış amacı ve sorumluluklarıyla ilgili bilgi sahibi olduğu kabul edilmektedir.	←	Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.
Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgileri ve/veya becerileri ifade eden temel kabullerin değerlendirilmesiyle ilgili öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.	→	Ön Değerlendirme Süreci	İnsanın değeri ve sorumluluklarıyla ilgili öğrencilerin görüşleri alınabilir. "İlkeli Yaşamak" temalı kısa bir metin veya örnek olay sunularak soru cevap tekniğiyle öğrencilerin konuyla ilgili ön bilgileri yoklanabilir.		
		Köprü Kurma	Kendisine değer verilen ve belli bir amaçla yaratılan insanın; dünyaya, kendisine, Yarattığına karşı nasıl bir tutum içerisinde olması gerektiğiyle ilgili günlük hayattan örnekler sunulurken insanın hayatı anlamlandırma ihtiyacı ile köprü kurulabilir.	←	Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecinin yanı sıra edinilecek bilgi ve beceriler ile günlük yaşam deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.
Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.	→	Öğrenme-Öğretme Uygulamaları	TDB.1.1.1 İnsanın değeri ve sorumluluğuyla ilgili ayet ve hadisler Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital kaynaklardan bulunur ve okunur (OB1, OB2). Bu ayet ve hadislerde geçen insan, eşrefimahlukat, irade, akıl, sorumluluk, emanet, halife kavramları belirlenir (E1.6, OB1).		
Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.	→	FARKLILAŞTIRMA	Zenginleştirme Öğrencilerden Rabbine, kendisine ve çevreye karşı sorumluluklarını yerine getirmeye yönelik günlük, haftalık ya da aylık plan hazırlamaları istenebilir.	←	Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.
Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.	→	Destekleme	Öğrencilere, insanın değeri ve sorumluluğuyla ilgili ayet mealleri ve kısa, anlaşılır metinler içeren yapılandırılmış kartlar sunulabilir.		
		ÖĞRETMEN YANSITMALAR	Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.	←	Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.

2. ORTAÖĞRETİM TEMEL DİNİ BİLGİLER (İSLAM 1-2) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN SINIF DÜZEYLERİNE AİT ÜNİTELERİ

Ortaöğretim Temel Dinî Bilgiler (İslam 1) Dersi Öğretim Programı'nın Üniteleri

1. ÜNİTE: HAYATIN ANLAMI

Bu ünitenin odak noktasını hayatın anlamı oluşturmaktadır. Üniteye öğrencilerin insanın değeri ve sorumluluğu konusunda temel kaynakları kullanabilmesi, ilkeli yaşamının önemini idrak edebilmesi amaçlanır. Örnek bir şahsiyet bölümünde ise Necmeddin Okyay'ın örnekliliğini müşahede edebilmesi hedeflenir.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ DAB1. Temel Kaynakları Kullanma, DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahede Etme, DAB4.5. İdrak Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.6. Seçicilik, E3.1. Muhakeme, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal

Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim

Değerler D7. Estetik, D10. Mütevazılık, D11. Özgürlük

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.15.Yansıtma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.1.1.1. İnsanın değeri ve sorumluluğu konusunda temel kaynakları kullanabilme
a) İnsanın değeri ve sorumluluğu konusunda Kur'an-ı Kerim meallerine başvurur.
b) İnsanın değeri ve sorumluluğu konusunda hadis kaynaklarına başvurur.

TDB.1.1.2. İlkeli yaşamının önemini idrak edebilme
a) İlkeli yaşamının önemiyle ilgili tefekkür sürecini gözden geçirir.
b) İlkeli yaşamının önemiyle ilgili tefekkür sürecine dayalı çıkarım yapar.
c) İlkeli yaşamının önemiyle ilgili tefekkür sürecinde ulaştığı çıkarımları değerlendirir.

TDB.1.1.3. Necmeddin Okyay'ın örnekliliğini müşahede edebilme
a) Necmeddin Okyay'ın örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini belirler.
b) Necmeddin Okyay'ın örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri hakkında soru sorar.
c) Necmeddin Okyay'ın örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini inceler.
ç) Necmeddin Okyay'ın örnekliliğiyle ilgili incelemelerinden hareketle çıkarım yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ İnsanın Değeri ve Sorumluluğu
İlkeli Yaşamak
Örnek Bir Şahsiyet: Necmeddin Okyay

Anahtar Kavramlar eşrefimahlukat, halife, marifet, sorumluluk

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; kısa cevaplı sorular, sınıflandırma tabloları, çoklu seçim soruları, gerekçeli doğru-yanlış soruları, açık uçlu sorular, çıkış kartı ve öğrenme günlüğü kullanılarak değerlendirilebilir.

"Gençlerin ilkeli yaşam rehberi" konusunda sesli ağ günlüğü veya kısa film senaryosu hazırlama, performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "temel kaynakları kullanma, idrak etme, dil ve anlatım kurallarına uyma ve özgünlük" ölçütlerine göre hazırlanan dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin, akıl ve irade sahibi bir varlık olarak insanın yaratılış amacı ve sorumluluklarıyla ilgili bilgi sahibi olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci İnsanın değeri ve sorumluluklarıyla ilgili öğrencilerin görüşleri alınabilir.

"İlkeli Yaşamak" temalı kısa bir metin veya örnek olay sunularak soru cevap tekniğiyle öğrencilerin konuyla ilgili ön bilgileri yoklanabilir.

Kişinin ahlakı ile davranışları arasındaki ilişki hakkında öğrencilerin görüşleri alınabilir.

Köprü Kurma Kendisine değer verilen ve belli bir amaçla yaratılan insanın; dünyaya, kendisine, Yaratıcısına karşı nasıl bir tutum içerisinde olması gerektiğiyle ilgili günlük hayattan örnekler sunularak insanın hayatı anlamlandırma ihtiyacı ile köprü kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TDB.1.1.1

İnsanın değeri ve sorumluluğuyla ilgili ayet ve hadisler Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital kaynaklardan bulunur ve okunur (**OB1, OB2**). Bu ayet ve hadislerde geçen insan, eşrefimahlukat, irade, akıl, sorumluluk, emanet, halife kavramları belirlenir (**E1.6, OB1**). Öğrencilerin, ayet ve hadisleri içeriklerine göre sınıflandırarak insanın değeri ve sorumluluğuyla ilgili çıkarım yapmaları sağlanır (**E3.1, E3.7**). Öğrenciler, ayet ve hadislerden hareketle yaptığı çıkarımlara olay, durum veya konularda yer verir (**SDB2.1**). Bu süreçte kartopu (piramit) tekniği kullanılabilir. İnsan, insanın yaratılış amacı ve eşrefimahlukat konularına değinilir. Bu kapsamda din kültürü ve ahlak bilgisi disiplininin insan ve insanın yaratılışı konusundan ilişki kurulur. İnsanı diğer canlılardan ayıran ve üstün kılan özellikleri vurgulanır. İnsanın kendini ve Rabbini bilmesi konularıyla marifet kavramı açıklanır. Öğrencilerin, insanın kendini bilme sürecinde düşünce ve davranışlarını değerlendirmesinin önemini fark etmeleri sağlanır (**D10.1, SDB1.1**). Bu süreçte konuşma halkası tekniğinden yararlanılabilir. İnsanın Allah'ın (cc) halifesi olması ve halifelüğün getirdiği sorumluluklara; insanın Rabbine, kendisine, ailesine ve çevresine karşı görevleri bağlamında yer verilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kısa cevaplı sorular, sınıflandırma tabloları, çoklu seçim soruları ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.1.1.2

Öğrencilerin ilkeli yaşamak ifadesiyle ilgili düşünmelerine ve fikirlerini paylaşmalarına imkân verilir (**SDB2.1**). Bu aşamada düşün-eşleş-paylaş tekniği kullanılabilir. İlkeli yaşamamanın önemi sıratı müstakim kavramı çerçevesinde açıklanır. İslam'ı yaşamak; izzetli, onurlu, iffetli, öz güvenli ve planlı yaşamak bağlamında ele alınır. Öğrencilerin ilkeli yaşamamanın düşünce, inanç, duygu ve izlenimlerine göre harekete geçmekle ilişkisini fark etmeleri sağlanır (**D11.2, SDB1.2**). Bu süreçte örnek olay incelemesi yöntemi kullanılabilir. Öğrencilerin ilkeli yaşamamanın önemiyle ilgili tefekkür etmeleri ve bu tefekkür sürecini gözden geçirmeleri sağlanır. Öğrenciler ilkeli yaşamak hakkında yürüttükleri tefekkür sürecine dayalı çıkarım yapar (**E3.7**). Bu süreçte akvaryum tekniği kullanılabilir. Yapılan çıkarımlar öğretmen rehberliğinde değerlendirilir (**E3.1, KB2.15**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında gerekçeli doğru yanlış soruları ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak "gençlerin ilkeli yaşam rehberi" konulu; sesli ağ günlüğü veya kısa film senaryosu hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürün, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

TDB.1.1.3

Necmeddin Okyay'la ilgili merak uyandırıcı bilgiler sunularak öğrencilerin dikkati çekilir (**E1.1**). Öğrencilerin Necmeddin Okyay'ın örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri konuları belirlemeleri ve belirledikleri konulara ilişkin soru sormaları sağlanır (**E3.8**). Öğrencilerin Necmeddin Okyay'ın örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri konuları matbu ve dijital kaynaklardan araştırarak inceleme yapmaları sağlanır (**OB1, OB2**). İncelemeleri sonucunda öğrencilerden, Necmeddin Okyay'ın örnekliliğine dair çıkarımlarını listelemeleri istenir (**E3.7**). Bu süreçte bil-iste-öğren tekniği kullanılabilir. Necmeddin Okyay'ın hayatı, öğrenciler için örnek olacak tutum ve davranışlar merkeze alınarak özetlenir. Necmeddin Okyay'ın bazı eserleri sunularak öğrencilerin bu eserlerle ilgili görüşleri alınır (**D7.1, OB9**). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartı, öğrenme günlüğü ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden Rabbine, kendisine ve çevreye karşı sorumluluklarını yerine getirmeye yönelik günlük, haftalık ya da aylık plan hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden sıratımüstakim üzere yaşayan bir Müslümanın merkezde olduğu dijital öykü oluşturmaları istenebilir.

Öğrenciler, Necmeddin Okyay'ın sanat ve ustalığını merkeze alarak onun eser verdiği alanlardan (ebru, hat vb.) birini seçip bu sanat dalının İslam medeniyetindeki yerini ve Okyay'ın bu sanata getirdiği yenilikleri araştırabilirler.

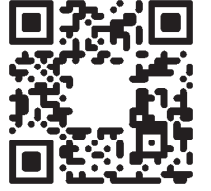
Destekleme Öğrencilere, insanın değeri ve sorumluluğuyla ilgili ayet mealleri ve kısa, anlaşılır metinler içeren yapılandırılmış kartlar sunulabilir.

Öğrencilere "İkeli yaşamak" kavramını somutlaştırmak için günlük yaşamdan örnek olay içeren kartlar sunulabilir.

Öğrencilere Necmeddin Okyay'ın hayatını özetleyen kısa videolar veya sesli anlatımlar (podcast gibi) sunulabilir.

ÖĞRETMEN

YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: BİRLİKTE YAŞAMANIN İLKELERİ

Bu ünitenin odak noktasını birlikte yaşamanın ilkeleri oluşturmaktadır. Ünite de öğrencilerin aile kurumunun önemini yapılandırabilmesi ve huzurlu toplumun özelliklerini çözümlenebilmesi amaçlanır. Örnek bir şahsiyet bölümünde ise öğrencilerin Aliya İzzetbegoviç'in örnekliliğini müşahade edebilmesi hedeflenir.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahade Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.4. Çözümleme, KB2.13. Yapılandırma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistematiklik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D1. Adalet, D2. Aile Bütünlüğü, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Tarih

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.3. Özetleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.1.2.1. Aile kurumunun önemini yapılandırabilme

- a) Aile kurumunun bileşenlerini inceleyerek mantıksal ilişkiler ortaya koyar.
- b) Tespit ettiği ilişkilerle ilgili bilgilerden yararlanarak aile kurumunun yapısı hakkında uyumlu bir bütün ortaya koyar.

TDB.1.2.2. Huzurlu toplumun özelliklerini çözümleyebilme

- a) Huzurlu topluma ilişkin parçaları belirler.
- b) Huzurlu topluma ilişkin parçalar arasındaki ilişkileri belirler.

TDB.1.2.3. Aliya İzzetbegoviç'in örnekliliğini müşahede edebilme

- a) Aliya İzzetbegoviç'in örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini belirler.
- b) Aliya İzzetbegoviç'in örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri hakkında soru sorar.
- c) Aliya İzzetbegoviç'in örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini inceler.
- ç) Aliya İzzetbegoviç'in örnekliliğiyle ilgili incelemelerinden hareketle çıkarım yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Toplumun Temeli: Aile

Huzurlu Bir Toplum

Örnek Bir Şahsiyet: Aliya İzzetbegoviç

Anahtar Kavramlar

iffet, mahremiyet, sadakat, sılayirahim, şefkat, vefa

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; kavram haritası, yapılandırılmış grid, kavram ağı, balık kılçığı, çıkış kartları, öğrenme günlükleri, kısa cevaplı sorular ve açık uçlu sorular kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerden açıklamalı bir toplum modeli oluşturmaları ve oluşturdukları modeli bir ürün (poster veya bilgi görseli) ile tanıtılmaları performans görevi olarak istenebilir. Bu performans görevi "yapılandırma, çözümleme, görsel tasarım" ölçütlerine göre hazırlanan derececi puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin, birlikte yaşamanın sevgi, saygı çerçevesinde ve dayanışmayla mümkün olabileceğini bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden aile içinde paylaştıkları roller ve sorumluluklarla (kardeşiyle ilgilenmek, b yüküllere saygı göstermek vb.) ilgili örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrencilerin huzurlu toplum kavramına ilişkin zihinlerindeki çağrışımlarını, ön bilgilerini ve olası kavram yanlışlıklarını tespit etmek amacıyla kelime ilişkilendirme testi (KİT) uygulanabilir.

İyi bir liderde bulunması gereken özellikler hakkında öğrencilerin görüşleri alınabilir.

Köprü Kurma Ailenin bireysel ve toplumsal hayattaki önemine dair örnekler üzerine konuşularak günlük yaşamla köprü kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TDB.1.2.1

Aile kurumunun toplumun temeli olduğu vurgulanır. Bu kapsamda tarih disiplininin eski çağ medeniyetlerinde hukuk konusundan yararlanır. Toplumu oluşturan en küçük birimin aile olduğuna, bireyin ilk sosyal deneyimini bu kurumda kazandığına dikkat çekilir. Aile içindeki rol ve sorumluluk dağılımının toplumsal dengeye olan etkisi tartışılır (**SDB2.1**). Öğrenciler, aile kurumunun sadece biyolojik değil aynı zamanda toplumsal, ahlaki ve kültürel bir yapı olarak işlev gördüğünü kavrar (**SDB2.3**). Aileyi oluşturan temel bileşenler (bireyler, roller, değerler, ilişkiler) incelenerek aralarındaki mantıksal ilişkiler öğrenciler tarafından ortaya konur (**E3.1**). Öğrencilerin, konuyla ilgili unsurları dikkatle değerlendirerek mantıklı, tutarlı ve doğru sonuçlara ulaşmaları sağlanır (**E3.7**). Öğrenciler tespit ettikleri ilişkilerle ilgili bilgilerden yararlanarak aile kurumunun yapısı hakkında uyumlu bir bütün ortaya koyar. Bu bağlamda, evlilik ve nikâh kavramları ele alınarak İslam'ın, nikâhsız birliktelikleri yasakladığı vurgulanır. İffet, mahremiyet, sadakat, sılayırahim, şefkat ve vefa kavramları açıklanır. Aile fertlerinin karşılıklı hak ve sorumlulukları olduğu vurgulanır. İslam'ın aile kurumuna yüklediği anlam çerçevesinde, aile yapısının saygı, sevgi, merhamet, fedakârlık, sorumluluk ve güven gibi ahlaki ilkelerle desteklendiği belirtilir. Öğrencilerden ülkenin geleceği için aile ve nüfusun korunması konusunda yapılabilecek çalışmaları listelemeleri istenir (**D2.1**). Bu süreçte analogi tekniğinden yararlanılabilir. Aile yapısında zamanla ortaya çıkabilecek sorunlar ve bu sorunların çözüm yolları ele alınır. Bu noktada, boşanma, boşanmanın bireysel ve toplumsal etkileri açıklanır. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası, yapılandırılmış grid ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.1.2.2

İslam'ın barışa, uzlaşmaya ve kardeşliğe verdiği önem, ayet ve hadisler ışığında açıklanır. Hz. Muhammed'in (sav) toplumsal barışı sağlamaya yönelik uygulamaları (Medine Vesikası, ensar muhacir kardeşliği, komşuluk ilişkilerine verdiği önem vb.) örnek olarak sunulur. Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde bu örnekleri analiz ederek toplumsal huzurun hangi temeller üzerine kurulduğuyula ilgili sorular sorar (**E3.8, SDB2.1**). Bu temellerin hangi unsurlara dayandığını belirler. Öğrenciler, toplumsal huzuru sağlayan unsurlar arasındaki ilişkileri belirler (**E3.2**). Bu süreçte doğruyu buldurma yöntemi kullanılabilir. Huzurlu bir toplumun inşasında bireyin rolü üzerinde durulur. Bireylerin birbirine duyduğu güvenin, sosyal dayanışma ve toplumsal istikrar üzerindeki etkisine dikkat çekilir. Huzurlu bir toplum yapısının ancak toplumun temel ilkelerinden olan emniyet ve güven, barış ve uzlaşma, adalet ve hak gözetme, görgü kuralları, kardeşlik ve dayanışma ilkelerine uymakla mümkün olabileceği vurgulanır. Toplumsal huzuru tehdit eden unsurlar ele alınır. Bu kapsamda şiddet, terör, ötekileştirme, yalan, iftira, gıybet, mahremiyetin ihlali, zararlı alışkanlıklar ve dijital bağımlılık üzerinde durularak insanın bedeninin kendisine Yüce Allah tarafından emanet edildiği vurgulanır. Öğrenciler, bu unsurların hem bireysel hem de toplumsal düzeyde oluşturduğu olumsuz etkileri analiz etmeye ve bu sorunların çözümüne yönelik öneriler geliştirmeye yönlendirilir (**E3.6, D16.2**). Bu süreçte grup çalışması yapılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram ağı, balık kılçığı, açık uçlu sorular ve öz değerlendirme formu kullanılabilir.

Öğrencilerden açıklamalı bir toplum modeli oluşturmaları ve oluşturdukları modeli bir ürün (poster veya bilgi görseli) ile tanıtılmaları performans görevi olarak istenebilir. Hazırlanan ürün, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

TDB.1.2.3

Aliya İzzetbegoviç ile ilgili merak uyandırıcı bilgiler sunularak öğrencilerin dikkati çekilir **(E1.1)**. Öğrencilerin Aliya İzzetbegoviç'in örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri konuları belirlemeleri ve belirledikleri konulara ilişkin soru sormaları sağlanır **(E3.8)**. Öğrencilerin Aliya İzzetbegoviç'in örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri konuları matbu ve dijital kaynaklardan araştırarak inceleme yapmaları sağlanır **(OB1, OB2)**. İncelemeleri sonucunda Aliya İzzetbegoviç'in örnekliliğine dair çıkarım yapmaları istenir **(E3.7)**. Bu aşamada senaryo tamamlama tekniği kullanılabilir. Aliya İzzetbegoviç'in liderlik anlayışı, adalet konusundaki mücadelesi, savaş dönemi tutumu ve ahlaki duruşu gibi yönleri üzerinde durulur. Aliya İzzetbegoviç'in adalet konusundaki mücadelesinden hareketle öğrencilerin meşru yollardan hakkını aramanın önemini ifade etmeleri sağlanır **(D1.1)**. Bu süreçte konuşma halkası tekniğinden yararlanılabilir. Aliya İzzetbegoviç'in erdemli kişiliğini ve toplumsal sorumluluk anlayışını öğrencilerin kendi cümleleriyle aktarmaları istenir **(KB2.3)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartları, öğrenme günlükleri, kısa cevaplı ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler aile kurumunun toplumsal, kültürel ve ahlaki yönlerini ele alan bir fanzin hazırlayabilir. Çalışmada aile üyelerinin rollerine, değerlerin aktarımında ve kuşaklar arası iletişimde ailenin önemine yer verilebilir.

Öğrencilerden Kur'an-ı Kerim ve hadislerde aileyle ilgili merhamet, sadakat ve vefa temalı örnekleri inceleyerek metin analizi çalışması yapmaları istenebilir.

Öğrencilerden huzurlu bir toplum için bireyin sorumluluğu konulu kısa bir deneme, rapor, röportaj veya video hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden Balkan tarihi ve coğrafyası hakkında kısa araştırma yaparak Aliya İzzetbegoviç'in mücadelesini tarihsel bağlam içinde yorumlamaları istenebilir.

Destekleme Aile yapısını ve değerlerini gösteren bilgi görseli ve kavram kartları hazırlanabilir.

Öğrencilerle huzurlu toplum temalı okuma etkinliği yapılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Hiz. Ali ile Hiz. Fatıma'nın aile hayatından örnek olaylar derlenerek öğrencilere sunulabilir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: ADALETİN TEMİNATI: İSLAM HUKUKU

Bu ünitenin odak noktasını İslam hukuku oluşturmaktadır. Ünite de öğrencilerin İslam hukukunun mahiyetini özetleyebilmesi ve İslam hukukunun temel ilkelerini yorumlayabilmesi amaçlanır. Örnek bir şahsiyet bölümünde ise öğrencilerin Hz. Ömer'in örnekliliğini müşahade edebilmesi hedeflenir.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahede Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.3. Özetleme, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.2. Odaklanma, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.3. Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim

Değerler D1. Adalet, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Felsefe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.8. Sorgulama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.1.3.1. İslam hukukunun mahiyetini özetleyebilme

- a) İslam hukukunun konu ve kavramlarıyla ilgili çözümlleme yapar.
- b) İslam hukukunun konu ve kavramlarıyla ilgili sınıflandırma yapar.
- c) İslam hukukunun konu ve kavramlarını kendi cümleleriyle aktarır.

TDB.1.3.2. İslam hukukunun temel ilkelerini yorumlayabilme

- a) İslam hukukunun temel ilkelerini inceler.
- b) İslam hukukunun temel ilkelerini bağlamından koparmadan hayatı için anlamlı hâle getirir.
- c) İslam hukukunun temel ilkelerini kendi ifadeleriyle nesnel, doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder.

TDB.1.3.3. Hz. Ömer'in örnekliliğini müşahede edebilme

- a) Hz. Ömer'in örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini belirler.
- b) Hz. Ömer'in örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri hakkında soru sorar.
- c) Hz. Ömer'in örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini inceler.
- ç) Hz. Ömer'in örnekliliğiyle ilgili incelemelerinden hareketle çıkarım yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İslam Hukukunun Mahiyeti
İslam Hukukunun Temel İlkeleri
Örnek Bir Şahsiyet: Hz. Ömer

Anahtar Kavramlar

adalet, edilleşeriye, fıkıh, fıkıh usulü, hak, hukuk, icma, kıyas

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; kavram haritası, çoklu seçim soruları, çıkış kartları, öğrenme günlükleri, iki aşamalı sorular ve açık uçlu sorular kullanılarak değerlendirilebilir.
İslam hukukunun mahiyeti ve belirlenen bir ilkesiyle ilgili kısa film senaryosu hazırlama, performans görevi olarak istenebilir. Bu performans görevi "özetleme, yorumlama ve kurgu" ölçütlerine göre hazırlanan dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin adalet, hukuk, kanun, mahkeme, helal ve haram kavramlarıyla ilgili temel bilgilere sahip olduğu kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere içinde çeşitli kavramların bulunduğu bir kelime bulutu sunularak bu bulutta yer alan kavramlardan hukukla ilişkili olanları seçmeleri istenebilir.

Öğrencilerden günlük hayatta karşılaşılan ve helal haram çerçevesinde değerlendirilen durumlara örnekler vermeleri istenebilir.

Hz. Ömer'in neden adaletle ilişkilendirildiği hakkında öğrencilerin görüşleri alınabilir.

Köprü Kurma Okulda uyulması gereken kurallardan hareketle hukukun toplumsal hayattaki önemi hakkında bir tartışma ortamı oluşturularak hukuk kurallarıyla günlük hayat arasında köprü kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları TDB.1.3.1

Hak ve hukuk kavramına, hukukun toplumsal düzendeki önemine, hukuk ve ahlak ilişkisine kısaca değinilir. Bu kapsamda felsefe disiplininin hukukun gereği ve önemi konusundan yararlanılır. İslam hukuku kavramı açıklanır. İslam hukukunun amaçları ve temel özellikleri ele alınır. Fıkıh ve fıkıh usulü kavramları açıklanarak incelenir. İslam hukukunun fıkıh ilmiyle bağlantısı kurulur. Bazı fıkıh âlimlerinin eserleri ve Mecelle kısaca tanıtılır. İslam hukukunun kaynakları konusunda edilleşeriye kavramı ele alınır. Edilleşeriyeden Kur'an-ı Kerim, sünnet, icma ve kıyas hakkında bilgiler verilir. Haram ve helal hükmü koyma yetkisinin Allah'a (cc) ve Resulüne ait olduğu vurgulanır. Bu bağlamda öğrencilerin İslam hukukunun konu ve kavramlarıyla ilgili çözümlene ve sınıflandırma yapmaları sağlanır (**E3.7**). Bu süreçte bilgi kartı tekniği kullanılabilir. Yapılan çözümlene ve sınıflandırmadan hareketle öğrencilerin İslam hukukunun konu ve kavramlarını kendi cümleleriyle ifade etmeleri istenir (**SDB2.1**). İslam hukukuyla ilgili sunulan bilgiler doğrultusunda öğrencilerin, hak ve özgürlüklerini bilmeleri ve korumalarının bireysel ve toplumsal önemi hakkında düşünceleri alınır. (**D1.1**). Bu süreçte konuşma halkası tekniğinden yararlanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası, çoklu seçim soruları ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.1.3.2

İslam hukukunun; tekliflerde kolaylık, helallerde genişlik, adaletin gözetilmesi, suçun şahsiliği, suç ve ceza dengesi, kamu yararının gözetilmesi gibi ilkeleri kısaca açıklanır. İlkeler bağlamında teklif, mükellef, adalet ve had kavramları ele alınır. Konuyla ilgili olarak Mecelle'nin külli kaidelerinden örnekler verilebilir. İslam hukukunun temel ilkeleri öğretmen rehberliğinde ayet ve hadisler çerçevesinde incelenir (**E3.2**). Öğrenciler İslam hukukunun temel ilkelerini bağlamından koparmadan hayatı için anlamlı hâle getirir (**E3.7, SDB1.3**). Bu süreçte örnek olay incelemesi yönteminden yararlanılabilir. Öğrenciler İslam hukukunun temel ilkelerini kendi ifadeleriyle nesnel, doğru ve anlamını değiştirmeden yeniden ifade eder (**SDB2.1**). Kamu yararıyla ilgili örnek bir durum ele alınarak öğrencilerin İslam hukukunun temel ilkeleri çerçevesinde çözüm önermeleri sağlanır. (**D16.2**). Bu süreçte beyin fırtınası tekniği kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartları, iki aşamalı sorular ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak İslam hukukunun mahiyeti ve seçtikleri bir ilke- siyle ilgili kısa film senaryosu hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürün, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

TDB.1.3.3

Hız. Ömer ile ilgili merak uyandırıcı bilgiler sunularak öğrencilerin dikkati çekilir (E1.1). Öğrencilerin Hız. Ömer'in örnekliliyle ilgili merak ettiklerini belirlemeleri sağlanır. Öğrenciler Hız. Ömer'in örnekliliyle ilgili merak ettikleri hakkında soru sorar ve sorularını bir kâğıda yazarak soru kutusuna atar (E3.8). Öğrencilerin Hız. Ömer'in örnekliliyle ilgili merak ettiklerini matbu ve dijital kaynaklardan incelemesine imkân sunulur (OB1, OB2). İnceleme sonuçlarından hareketle öğrenciler, Hız. Ömer'in örneklili hakkında çıkarım yapar (E3.7, KB2.8). Bu süreçte düşün-tartış-paylaş tekniği kullanılabilir. Hız. Ömer'in cesareti, adaleti ve devlet yönetimindeki uygulamaları üzerinde durulur. Soru kutusuna atılan sorular rastgele seçilerek öğretmen rehberliğinde sınıfça cevaplanır. Hız. Ömer'in örnekliliinden hareketle insan ilişkilerinde yakınlık, menfaat, ön yargı gözetmeksizin tarafsız davranmak için neler yapılabileceği öğretmen rehberliğinde tartışılır (D1.2). Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrenme günlükleri kullanılabilir.

FARKLIlaştırma**Zenginleştirme**

Öğrencilere adalet, icma, kıyas, fıkıh kavramlarını içeren ağ günlüğü yazısı yazdırılabilir. Kavramların tanımı, günlük hayattaki yeri, analizi ve uygulama örneğinin ele alınması istenebilir.

Öğrencilerden İslam hukuku alanında önemli şahsiyetlerle ilgili bir sunum hazırlamaları istenebilir. Öğrencilerden seçtikleri hukukçuların hayatını ve hukuka katkılarını araştırmaları istenebilir.

Öğrencilerden Mecelle'nin külli kaidelerinden birini seçip, bu kaideyi güncel bir olayla ilişkilendirerek kısa bir hikâye yazmaları istenebilir. Bu doğrultuda Mecelle Atölyesi etkinliği yapılabilir.

Hız. Ömer'in örnekliliğini işleyen ve öğrencinin günlük hayatına nasıl yansıtacağını ele alan dijital içerikler üretilebilir.

Destekleme

İslam hukukuyla ilgili anahtar kavramları içeren, görsel olarak desteklenmiş bir zihin haritası öğrencilere sunulabilir.

Öğrencilere, tekliflerde kolaylık veya suçun şahsiliği gibi ilkelerle ilgili kısa senaryolar sunulabilir.

Öğrencilere; tekliflerde kolaylık, adaletin gözetilmesi, suçun şahsiliği gibi İslam hukukunun temel ilkeleriyle ilgili, günlük hayattan örnekler verilebilir.

Hız. Ömer'in örneklili hikâyeler ve videolar üzerinden somutlaştırılabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: HELAL KAZANÇ VE İŞ AHLAKI

Bu ünitenin odak noktasını helal kazanç ve iş ahlakı oluşturmaktadır. Ünitede öğrencilerin, İslam ekonomisiyle ilgili konuları çözümlayebilmesi, ekonomik hayatı olumsuz etkileyen uygulamaları sorgulayabilmesi amaçlanır. Örnek bir şahsiyet bölümünde ise öğrencilerin Hz. Hatice'nin örnekliliğini müşahede edebilmesi hedeflenir.

DERS SAATİ 20

ALAN BECERİLERİ DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahede Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.4. Çözümleme, KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.1. Muhakeme, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D6. Dürüstlük, D15. Sevgi, D17. Tasarruf, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB3. Finansal Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

-

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.20. Sentezleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.1.4.1. İslam ekonomisine ilişkin konuları çözümlayebilme

- a) İslam ekonomisine ilişkin konuları belirler.
- b) İslam ekonomisine ilişkin konular arasındaki ilişkiyi belirler.

TDB.1.4.2. Ekonomik hayatı olumsuz etkileyen uygulamaları sorgulayabilme

- a) Ekonomik hayatı olumsuz etkileyen uygulamalara ilişkin merak ettiklerini tanımlar.
- b) Ekonomik hayatı olumsuz etkileyen uygulamalarla ilgili sorular sorar.
- c) Ekonomik hayatı olumsuz etkileyen uygulamalarla ilgili bilgi toplar.
- ç) Ekonomik hayatı olumsuz etkileyen uygulamalarla ilgili topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- d) Ekonomik hayatı olumsuz etkileyen uygulamalarla ilgili topladığı bilgiler üzerinden çıkarım yapar.

TDB.1.4.3. Hz. Hatice'nin örnekliliğini müşahade edebilme

- a) Hz. Hatice'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini belirler.
- b) Hz. Hatice'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri hakkında soru sorar.
- c) Hz. Hatice'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini inceler.
- ç) Hz. Hatice'nin örnekliliğiyle ilgili inceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İslam Ekonomisi
Ekonomik Hayatı Olumsuz Etkileyen Uygulamalar
Örnek Bir Şahsiyet: Hz. Hatice

Anahtar Kavramlar

ihlikâr, iktisat, isar, kanaatkârlık, riba, tasarruf

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; çıkış kartları, öğrenme günlüğü, tanılayıcı dallanmış ağaç, bilgi haritası, kısa cevaplı sorular ve açık uçlu sorular kullanılarak değerlendirilebilir.

İslam ekonomisi ve ekonomik hayatı olumsuz etkileyen uygulamalarla ilgili bilgi görseli veya konferans konuşma metni hazırlama, performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi, "çözümleme, sorgulama ve sunma" ölçütlerine göre hazırlanan dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formuyla değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin ekonomik hayatta bazı hak ve sorumlulukların olduğuna dair ön bilgilerinin bulunduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere, ekonomik hayattaki hak ve sorumlulukların neler olabileceğiyle ilgili fikirlerini ifade edebilecekleri sorular sorulabilir. Ekonomi ve iktisat kavramlarıyla ilgili kelime ilişkilendirme testi uygulanabilir.

Ekonomik hayatı olumsuz etkileyen durumların neler olabileceği hakkında konuşma harkası tekniğiyle öğrencilerin görüşlerini ifade etmeleri sağlanabilir.

Hatice isminin ülkemizde kız çocuklarına en çok verilen isimlerden olmasının sebepleriyle ilgili, öğrencilerin görüşlerini ifade etmesi sağlanabilir.

Köprü Kurma Kanaatkârlık ve yardımlaşma konularında Hz. Peygamber'in uygulamalarıyla ilgili örnekler verilerek günlük hayatla köprü kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TDB.1.4.1

Ekonomi ve iktisat kavramları açıklanır. Öğrencilere ekonominin ahlak, hak ve sorumluluk kavramlarıyla ilişkisi sorulur (**E3.1, SDB2.1**). Bu süreçte beyin fırtınası tekniği kullanılabilir. Öğrencilerin verilen cevapları dikkate alarak İslam ekonomisiyle ilgili ahlaki konuları, hak ve sorumlulukları belirlemeleri istenir (**E3.7**). Tespit edilen ahlaki konularla hak ve sorumluluklar arasındaki ilişki öğretmen rehberliğinde belirlenir (**KB2.20**). Bu süreçte düşün-eşleş-paylaş tekniği kullanılabilir. İslam ekonomisiyle ahlak arasındaki ilişkiden hareketle mülkiyet anlayışı, helal kazanç, kanaatkârlık, cömertlik, isar, tasarruf, infak kültürü gibi konu ve kavramlara değinilir. İslam medeniyetindeki Ahilik ve vakıf geleneğine yer verilir. Öğrencilere sahip olduklarına kanaat ederek ihtiyaç duyduğundan fazlasına tamah etmemek, imkânları ölçüsünde maddi varlıklarını ihtiyaç sahipleriyle paylaşmak ve cömert olmak konusunda özveriyle davranmaları sağlanır (**D17.2, D20.1, SDB2.3**). Bu süreçte proje temelli öğrenme yöntemi kullanılabilir. İslam ekonomisinde hak ve sorumluluklar konusu; kul hakkına riayet, müşteri-esnaf, alışveriş, işçi-işveren, iş sağlığı ve güvenliği, kiracı-mal sahibi, borçlu-alacaklı gibi hususlara değinilerek açıklanır. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında bilgi haritası kullanılabilir.

TDB.1.4.2

Öğrencilerin, ekonomik hayatı olumsuz etkileyen uygulamalara ilişkin merak ettiklerini ifade etmeleri ve merak ettikleriyle ilgili sorular sormaları sağlanır (**E3.8, SDB2.1**). Öğrencilerden ekonomik hayatı olumsuz etkileyen uygulamalar hakkında merak ettikleri konularla ilgili matbu ve dijital kaynaklardan bilgi toplamaları istenir (**OB1, OB2, OB3**). Öğrenciler, topladıkları bilgilerin doğruluğunu öğretmen rehberliğinde değerlendirir ve elde ettikleri bilgilerden çıkarım yapar. Bu süreçte balık kılıcı tekniği kullanılabilir. Ekonomik hayatı olumsuz etkileyen; faiz (riba), rüşvet, ihtikâr (karaborsacılık), hileli satış, yapay olarak fiyatlarla oynamak gibi uygulamalara değinilir. Serbest piyasanın suistimali, vicdansızlık, fırsatçılık, açgözlülük, daha çok kazanma hırsı, emek harcamadan zengin olma arzusu gibi hususların bu uygulamalar üzerindeki etkisine yer verilir. İnsanın yalan, hile ve aldatmaya başvurmadan, doğru ve güvenilir bir şekilde hayatını sürdürmesinin önemini öğrencilerin kavramaları sağlanır (**D6.2, SDB3.3**). Bu süreçte ahlaki ikilem tekniği kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartı, tanılayıcı dallanmış ağaç, kısa cevaplı sorular ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

İslam ekonomisini ve ekonomik hayatı olumsuz etkileyen uygulamalarla ilgili bilgi görseli veya konferans konuşma metni hazırlama, performans görevi olarak verilebilir. Hazırlanan ürün, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

TDB.1.4.3

Hz. Hatice'yle ilgili merak uyandırıcı bilgiler sunularak öğrencilerin dikkati çekilir **(E1.1)**. Öğrencilerin Hz. Hatice'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri konuları belirlemeleri ve belirledikleri konulara ilişkin soru sormaları sağlanır **(E3.8)**. Öğrenciler Hz. Hatice'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri konuları matbu ve dijital kaynaklardan araştırarak inceler **(OB1, OB2)**. Öğrencilerden incelemeleri sonucunda Hz. Hatice'nin örnekliliğine dair çıkarımlarını listelemeleri istenir **(E3.7)**. Bu süreçte kum saati tekniği kullanılabilir. Hz. Peygamber'e her zaman destek olan ve ilk iman eden kişi olduğuna dikkat çekilerek Hz. Hatice'nin hayatı ele alınır. Onun ahlakı sebebiyle Tahire ve Kübra diye nitelendirildiğine; dürüst bir tacir, cömert ve yardımsever olması gibi özelliklerine değinilir. Hz. Hatice'nin İslam toplumunda kadının yerini belirleyen güçlü bir şahsiyet olduğu ifade edilir. Hz. Peygamber'le Hz. Hatice'nin birbirlerine sevgileri ve vefaları bağlamında öğrencilerin dostlarıyla bağlarını koparmadan sevdikleri için fedakârlık yapmaları konusunda özverili davranmaları sağlanır **(D15.2, D15.4)**. Bu süreçte proje temelli öğrenme yöntemi kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartı, öğrenme günlüğü ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilerin, İslam ekonomisiyle ilgili İslam Araştırmaları Merkezi'nde yayımlanan bir makaleyi okuyarak konu hakkında sunum hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden, toplumsal ve ekonomik hayatı olumsuz etkileyen (ihtikâr, karaborsacılık, faiz) güncel bir örnek olay bulmaları ve bu olayın arkasındaki vicdansızlık, açgözlülük, fırsatçılık gibi etkenleri çözümlenmeleri istenebilir. Ardından, bu suistimali engelleyecek İslami ilkeler listelenebilir.

İslam ekonomisinde haklar ve sorumluluklar bağlamında müşteri-esnaf, işçi-işveren gibi ilişkilerle ilgili drama etkinliği hazırlanabilir.

Öğrencilerin Bakara suresinin 262, 263, 271, 273, 274, 275 ve 276. ayetlerinden ilkeler çıkarmaları ve bu ilkeleri işleyecekleri bir senaryo hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerin iyilik hareketi başlatarak ihtiyaç sahipleri için bir yardım kampanyası planlamaları istenebilir.

Öğrencilerden Hz. Hatice'nin örnekliliğiyle ilgili bir bilgi görseli hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden, Hz. Ebubekir'in siddik sıfatı çerçevesinde örnekliliğini ele aldıkları bir poster hazırlamaları istenebilir.

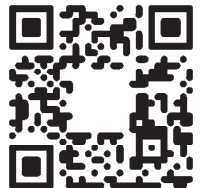
Destekleme

İslam ekonomisiyle ilgili anahtar kavramlar dijital içerikler (sesli metin, video vb.) veya bilgi kartlarıyla öğretmen tarafından açıklanabilir.

Hz. Hatice'nin hayatından örnek olaylar günlük yaşamla ilişkilendirilerek öğrencilere sunulabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALAR**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

Temel Dinî Bilgiler (İslam 2) Dersi Öğretim Programı'nın Üniteleri

1. ÜNİTE: İSLAM'DA MANEVİ HAYAT

Bu ünitenin odak noktasını İslam'da manevi hayat oluşturmaktadır. Üniteye öğrencilerin manevi yolculuk konusunu sorgulayabilmesi ve manevi hayatın ilkelerini yorumlayabilmesi amaçlanır. Örnek bir şahsiyet bölümünde ise öğrencilerin Ahmet Yüksel Özemre'nin örnekliliğini müşahede edebilmesi hedeflenir.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahede Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.8. Sorgulama, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.4. Gerçeği Arama, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim

Değerler D3. Çalışkanlık, D10. Mütevazılık, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

-

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.9. Genelleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.2.1.1. Manevi yolculuk konusunu sorgulayabilme

- Manevi yolculukla ilgili merak ettiklerini tanımlar.
- Manevi yolculuk hakkında sorular sorar.
- Manevi yolculuk hakkında bilgi toplar.
- Manevi yolculuk hakkında topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- Manevi yolculuk hakkında topladığı bilgiler üzerinden çıkarım yapar.

TDB.2.1.2. Manevi hayatın temel ilkelerini yorumlayabilme

- Manevi hayatın temel ilkelerini inceler.
- Manevi hayatın temel ilkelerini bağlamından koparmadan hayatı için anlamlı hâle getirir.
- Manevi hayatın temel ilkelerini kendi ifadeleriyle nesnel, doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder.

TDB.2.1.3. Ahmet Yüksel Özemre'nin örnekliliğini müşahade edebilme

- Ahmet Yüksel Özemre'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini belirler.
- Ahmet Yüksel Özemre'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri hakkında soru sorar.
- Ahmet Yüksel Özemre'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini inceler.
- Ahmet Yüksel Özemre'nin örnekliliğiyle ilgili incelemelerinden hareketle çıkarım yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Manevi Yolculuk

Manevi Hayatın Temel İlkeleri

Örnek Bir Şahsiyet: Ahmet Yüksel Özemre

Anahtar Kavramlar

ihsan, marifetullah, muhabbetullah, rıza, takva, tezkiye, zikir

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; çoklu seçim soruları, çıkış kartları, öğrenme günlükleri ve açık uçlu sorular kullanılarak değerlendirilebilir.

İslam'da manevi yolculuk ve manevi hayatın temel ilkeleriyle ilgili açıklamalı şiir dinletisi veya bilgi görseli hazırlama, performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "sorgulama, yorumlama, özgünlük" ölçütlerine göre hazırlanan dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin insanın manevi yönü, insanın yaratılış amacı, Allah'ı (cc) bilme, Allah (cc) sevgisi, Allah'ın (cc) rızası gibi konularda temel bilgilere sahip olduğu kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden manevi hayat ve manevi yolculuk ifadelerinin anlamı hakkında fikirlerini belirtmeleri istenebilir.

Öğrencilere çeşitli kavramlar verilerek bu kavramlardan insanın manevi yönüyle ilişkili olanları seçmeleri ve seçimlerinin sebebini paylaşmaları istenebilir.

Ahmet Yüksel Özemre'nin hayatından, çalışmalarından bir kesit veya sözlerinden örnekler sunularak öğrencilerin bunlarla ilgili duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin; sevme, sevilme, affetme, affedilme, dua ve tövbe etme gibi durumlarda yaşadıkları deneyimlerden hareketle manevi hayat ile günlük hayat arasında köprü kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları TDB.2.1.1

Öğrencilerin, manevi yolculuğun mahiyetine yönelik merak ettiklerini tanımlaması ve merak ettikleri hakkında sorular sorması sağlanır (**E3.8**). Öğrencilerden sorularını bir kâğıda yazarak soru kutusuna atması istenebilir. Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde İslam'da manevi yolculuğun mahiyetiyle ilgili, matbu veya dijital kaynaklardan bilgiler toplar (**E3.4, KB2.9, OB1, OB2**). Bu aşamada Cornell not tutma tekniği kullanılabilir. Tasavvuf kavramına değinilir. Manevi yolculuğun anlamı, amacı ve usulü ele alınır. İhsan, marifetullah ve muhabbetullah kavramları açıklanır. Nefis, nefsin mertebeleri ve insanikâmil konularına değinilir. Manevi yolculuğun amacının insanın kendisini ve Rabbinin bilmesi, ahlakını güzelleştirmesi ve kulluğunu gerçekleştirilmesi suretiyle Yüce Allah'ın rızasını kazanmak olduğu vurgulanır. İrşat ve mürşit kavramları ele alınarak manevi yolculukta Kur'an-ı Kerim'in yol göstericiliği ve Hz. Peygamber'in örnekliliği üzerinde durulur. Öğrenciler tarafından daha önce toplanan bilgilerin doğruluğu öğretmen rehberliğinde değerlendirilir. Öğrenciler manevi yolculuk hakkında topladıkları bilgiler üzerinden çıkarım yapar (**E3.7**). Manevi yolculuk hakkında soru kutusuna atılan sorular öğrenciler tarafından cevaplanır (**SDB2.1**). Manevi gelişim açısından kendini tanımanın, duygu ve düşüncelerini değerlendirmenin önemini öğrencilerin fark etmesi sağlanır (**D10.1**). Bu süreçte yansıtıcı yazı tekniği kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartları ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.2.1.2

İnsanın manevi olarak huzurlu ve mutlu olabilmesinin anlamı ve önemi hakkında öğrencilerin görüşleri alınır (**SDB2.1**). Manevi hayatın temel ilkelerinden tövbe, Yüce Allah'a yöneliş, Hz. Peygamber'e tabi olma konularına değinilir. Zikir, tefekkür, nefis tezkiyesi, kalp tasfiyesi, takva, kader, sabır, rıza ve tevekkül kavramları açıklanır. Manevi hayatın temel ilkeleri ayet ve hadisler çerçevesinde öğrenciler tarafından incelenir. Öğrencilerin, bu ilkeleri bağlamından koparmadan hayatları için anlamlı hâle getirmeleri sağlanır (**E3.7, SDB1.2**). Öğrenciler manevi hayatın temel ilkelerini nesnel, doğru ve anlamını değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder (**SDB2.1**). Bu süreçte öğrenme galerisi tekniği kullanılabilir. Öğrencilerin manevi gelişimin istikrar gerektirdiğini bilmeleri ve çalışmalarında sebat etmenin önemini kavramaları sağlanır (**D12.3.**). Bu süreçte örnek olay yöntemi kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında açık uçlu sorular ve çoklu seçim soruları kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak İslam'da manevi yolculuk ve manevi hayatın temel ilkeleriyle ilgili açıklamalı şiir dinletisi veya bilgi görseli hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürün, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

TDB.2.1.3

Ahmet Yüksel Özemre ile ilgili merak uyandırıcı bilgiler sunulurken öğrencilerin dikkati çekilir (**E1.1**). Öğrencilerin Ahmet Yüksel Özemre'nin örnekliğiyle ilgili merak ettiklerini belirlemeleri ve merak ettikleri hakkında soru sormaları sağlanır (**E3.8**). Öğrenciler öğretmen rehberliğinde Ahmet Yüksel Özemre ile ilgili merak ettiklerini matbu ve dijital kaynaklardan araştırarak inceler (**OB1, OB2**). İnceleme sonuçlarından hareketle öğrenciler, Ahmet Yüksel Özemre'nin örnekliği hakkında çıkarım yapar (**E3.7**). Bu süreçte düşün-eşleş-tartış tekniği kullanılabilir. Ahmet Yüksel Özemre'nin ilmi, irfanı ve kişiliği üzerinde durulur. Öğrencilerin Ahmet Yüksel Özemre'nin örnekliğinden hareketle disiplinli ve istikrarlı çalışmanın önemini fark etmeleri ve buna uygun davranışlar geliştirmeleri sağlanır (**D3.1, SDB1.2**). Bu süreçte yaparak yaşayarak öğrenme yöntemi kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartı, öğrenme günlüğü ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden ayet mealleri ve hadislerden yararlanarak ihsan, rıza, sabır, takva, tezkiye, marifetullah kavramlarını açıklayan dijital içerikler oluşturmaları istenebilir.

Öğrencilerden bir hafta boyunca dürüstlük, sabır ve mütevazılık değerlerini günlük yaşamlarında nasıl deneyimlediklerini anlattıkları bir değer günlüğü tutmaları istenebilir.

Öğrencilerin sabır, tövbe ve teslimiyet kavramları üzerine kısa senaryo hazırlamaları istenebilir.

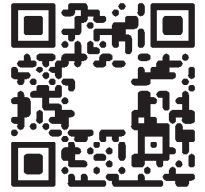
Ahmet Yüksel Özemre'nin kitaplarından biri seçilerek öğrencilerden, bu kitapla ilgili bir sunum hazırlamaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilere ihsan, rıza, sabır, takva, tezkiye, marifetullah kavramlarıyla ilgili bilgi kartları sunulabilir.

Ahmet Yüksel Özemre'yle ilgili bilgi görseli hazırlanarak öğrencilere sunulabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: KULLUĞUN ANLAMI: İBADET

Bu ünitenin odak noktasını İslam'da ibadetler oluşturmaktadır. Üniteye öğrencilerin ibadetin hayattaki yeri ve önemini sorgulayabilmesi ve ibadetleri özetleyebilmesi amaçlanır. Örnek bir şahsiyet bölümünde ise öğrencilerin Hz. Alî'nin örnekliğini müşahede edebilmesi hedeflenir.

DERS SAATİ 22

ALAN BECERİLERİ DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahede Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.3. Özetleme, KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma, E3.7. Sistematiçlik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1.Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D16. Sorumluluk, D18. Temizlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

DAB6. Tatbik Etme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.2.2.1. İbadetin hayattaki yeri ve önemini sorgulayabilme

- İbadetin hayattaki yeri ve önemine ilişkin merak ettiği konuyu tanımlar.
- İbadetin hayattaki yeri ve önemi hakkında sorular sorar.
- İbadetin hayattaki yeri ve önemi hakkında bilgi toplar.
- İbadetin hayattaki yeri ve önemi hakkında toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- İbadetin hayattaki yeri ve önemi hakkında toplanan bilgiler üzerinden çıkarım yapar.

TDB.2.2.2. İbadetlerin yapılışını özetleyebilme

- İbadetlerin yapılışıyla ilgili çözümlene yapar.
- İbadetleri yapılışlarına göre sınıflandırır.
- İbadetlerin yapılışını kendi cümleleriyle aktarır.

TDB.2.2.3. Hz. Ali'nin örnekliliğini müşahade edebilme

- Hz. Ali'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini belirler.
- Hz. Ali'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri hakkında soru sorar.
- Hz. Ali'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini inceler.
- Hz. Ali'nin örnekliliğiyle ilgili incelemelerinden hareketle çıkarım yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İbadetin Hayattaki Yeri ve Önemi
İbadetlerin Yapılışı
Örnek Bir Şahsiyet: Hz. Ali

Anahtar Kavramlar

ibadet, tazim, ubudiyet

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; çıkış kartları, anlam çözümlene tablosu, tanılayıcı dallanmış ağaç, araştırma günlüğü, kısa cevaplı sorular ve açık uçlu sorular kullanılarak değerlendirilebilir.

İbadetin bireysel ve toplumsal hayattaki yeri ve önemi, ibadetlerin yapılışı ve Hz. Ali'nin ibadet konusundaki örnekliliğini içeren bir sesli ağ günlüğü (podcast) veya el broşürü hazırlama, performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "sorgulama, özetleme, müşahade etme" ölçütlerine göre hazırlanan dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin, ibadetlerin Allah'ın (cc) rızasını kazanma yollarından olduğunu bildikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Niçin ibadet edilmesi gerektiğine dair öğrencilerin görüşleri alınabilir.

Öğrencilerin günlük hayatta gözlemledikleri veya bizzat yerine getirdikleri ibadetlerin uygulanış biçimlerine dair ön bilgileri hızlı tur veya fikir taraması teknikleri kullanılarak kontrol edilebilir.

Öğrencilerden, Hz. Ali'ye "Allah'ın aslanı" ve "ilmin kapısı" denmesinin kendilerinde uyandırdığı anlam ve çağrışımları, serbest çağrışım tekniğini kullanarak ifade etmeleri istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin cuma ve teravih namazlarıyla sahur ve iftar vakitlerinde yaşadıkları deneyimleri paylaşımları sağlanarak ibadetlerin toplum hayatına katkılarıyla ilgili köprü kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları TDB.2.2.1

İnsanın yaratılış amacı hakkında öğrencilerin görüşleri alınarak konuya dikkat çekilir **(SDB2.1)**. İbadet, tazim ve ubudiyet kavramları açıklanır. İbadetlerde ön şartın temizlik olduğu vurgulanarak öğrencilerin kişisel temizliğin insan ve toplum sağlığı için önemini açıklamaları sağlanır **(D18.1)**. Bu süreçte balık kılçığı tekniği kullanılabilir. İbadetin hayattaki yeri ve önemine ilişkin öğrencilerin merak ettiklerini tanımlamaları sağlanır. Konuyla ilgili merak ettikleri hakkında sorular sormalarına imkân tanınır **(E3.8)**. Bu aşamada soru ağacı tekniği kullanılabilir. Öğrencilerden matbu ve dijital kaynaklardan ibadetin tanımı, kapsamı, amacı ve temel ilkeleriyle ilgili bilgi toplamaları istenir **(OB1, OB2)**. Öğrencilerin toplanan bilgilerin doğruluğunu öğretmen rehberliğinde değerlendirmeleri sağlanır **(E3.1)**. Öğrenciler, edindikleri bilgilerden hareketle ibadetin hayattaki yeri ve önemine ilişkin çıkarımlarda bulunur **(E3.7)**. Bu aşamada ayrılıp birleşme tekniği kullanılabilir. İbadet etmenin gerekliliği, ibadetin insanın manevi gelişimine, davranışlarına ve toplumsal ilişkilere katkısı açıklanır. Öğrencilerin ibadetin insanın kendisine, ailesine, topluma ve Allah'a (cc) karşı sorumluluk bilinci kazandıracağını fark etmeleri sağlanır **(D16.3)**. Bu süreçte örnek olay incelemesi yönteminden yararlanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartı, araştırma günlüğü ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.2.2.2

Öğrencilerden ibadet etmenin kendilerinde uyandırdığı duyguları ifade etmeleri istenerek konuya dikkat çekilir (**SDB1.1, SDB2.1**). Allah (cc) rızası gözetilerek yapılan her davranışın salih amel değeri kazandığı vurgulanır. Öğrencilerden hangi davranışların salih amel değeri taşıyabileceğine ilişkin örnekler vermeleri istenir (**E3.1**). İslam'ın temel ibadetlerinden olan namazın önemi, şartları, çeşitleri ve kılışları açıklanır. Bu bağlamda kaza namazı, cemaatle namaz ve seferî olan kimsenin namazlarına da yer verilir. Öğretmen rehberliğinde namaz ibadetinin kılışları, namaza hazırlık şartlarından abdest çeşitleri ve alınışları öğrenciler tarafından uygulamalı olarak tatbik edilir (**DAB6, E3.2**). Bu süreçte yaparak yaşayarak öğrenme modelinden yararlanılabilir. Orucun önemi, farzıyeti, çeşitleri, oruçlunun dikkat etmesi gereken hususlar, orucu bozan ve bozmayan durumlar ele alınır. Sahur, imsak, iftar, teravîh, mukabele ve fitre kavramları açıklanır. Haccın farzıyeti, önemi, yapılışı, hacla ilgili kavramlar ve mekânlara değinilir. Hac konusu işlenirken umre konusuna da yer verilerek umre ibadetinin hükmü, önemi, yapılışı ve hacdan farkları ele alınır. Zekât ve sadaka genel hatlarıyla ifade edilir. Zekâta tabi mallar, zekât ibadetinin kimlere farz olduğu ve zekâtın kimlere verilmesi gerektiği izah edilir. Kurban ibadeti hakkında öğrencilerin görüşleri alınır (**SDB2.1**). Kurban kavramının anlamı, kurban ibadetinin önemi açıklanır. Kurban ibadetinin zamanı belirtilerek kurban kesmekle yükümlü olmanın şartları açıklanır. Hangi hayvanların kurban edilebileceği hakkında bilgi verilir. Bu kapsamda din kültürü ve ahlak bilgisi disiplininin İslam'da temel ibadetler konusundan yararlanılır. Zekât, sadaka ve kurban ibadetleri bağlamında iyilik yapmanın toplumsal birlikteliği güçlendireceğinin fark edilmesi sağlanır (**D20.3, SDB2.3**). Bu süreçte sosyal yardım projesi geliştirilmesi istenebilir. Duanın, ibadetin özü olduğu vurgulanır. İnsanın dua ile Allah'a (cc) yöneldiği açıklanır. Kur'an-ı Kerim'i okumanın bir ibadet olduğu ifade edilir. Bu ibadetlerle ilgili ayet ve hadisler vurgulanır. Öğrencilerden İslam'ın temel ibadetlerinin yapılaşlarını çözümlenmeleri, yapılaşlarına göre ibadetleri sınıflandırmaları istenir (**E3.1**). Öğrenciler ibadetlerin yapılaşını kendi cümleleriyle aktarır. Bu süreçte istasyon tekniği kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında anlam çözümlenme tablosu, tanılayıcı dallanmış ağaç, çıkış kartı ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.2.2.3

Hz. Ali hakkında merak uyandırıcı bilgiler sunularak öğrencilerin dikkati çekilir (**E1.1**). Öğrencilerden Hz. Ali'nin hayatı, şahsiyeti ve örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini belirlemeleri ve merak ettikleri hakkında soru sormaları sağlanır (**E3.8**). Bu sorular sınıf tahtasına listelenerek öğrencilerin inceleme yapacakları konulara odaklanmaları sağlanır (**E3.2**). Öğrencilerin Hz. Ali'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri konuları matbu ve dijital kaynaklardan araştırarak incelemeleri sağlanır (**OB1, OB2**). İnceleme sonuçlarından hareketle öğrenciler, Hz. Ali'nin örnekliliği hakkında çıkarım yapar (**E3.7**). Bu süreçte serbest kürsü tekniği kullanılabilir. Hz. Ali'nin çocukken Hz. Muhammed'in (sav) himayesinde olduğuna, Hz. Muhammed'le (sav) yakınlığına ve Hicret'teki rolüne değinilir. Onun ilim, cesaret ve adalet sahibi oluşu, ahlaki özellikleri ve yöneticilik anlayışı gibi yönleri üzerinde durulur. Öğrencilerin Hz. Ali'nin liderlik örnekliliğinden hareketle toplumsal sorunların çözümü için öneriler sunmaları sağlanır (**D16.2**). Bu süreçte beyin fırtınası tekniği kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartı, kısa cevaplı sorular ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak ibadetin bireysel ve toplumsal hayattaki yeri ve önemi, ibadetlerin çeşitleri ve yapılaşları, Hz. Ali'nin hayatından hareketle onun ibadet konusundaki örnekliliğini içeren bir sesli ağ günlüğü (podcast) serisi veya el broşürü hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürün, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden ibadetin insan hayatındaki yeri temasını işleyen bir araştırma dosyası, duvar gazetesi veya dijital broşür hazırlamaları istenebilir. Bu çalışmalarda ibadetin amacı, kapsamı, manevi etkisi gibi başlıklara ve sahabenin ibadet hayatlarından örneklere yer verilebilir.

İbadetin bireyin davranışları üzerindeki etkisi veya ibadet ve sorumluluk bilinci konularıyla ilgili kısa bir deneme, kavram haritası, bilgi görseli, animasyon veya sunum öğrenciler tarafından hazırlanabilir.

İslam'ın temel ibadetlerini "amaç, içerik, uygulama biçimi" açısından karşılaştıran kapsamlı bir sınıflandırma tablosu veya dijital sunum öğrenciler tarafından hazırlanabilir.

Öğrencilerden, Hz. Ali'nin hayatında önemli gördükleri bir olayı seçerek senaryo veya kısa tiyatro metni oluşturmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilere ibadetin hayattaki yeri ve önemiyle ilgili ayet mealleri ve anlaşılır metinler içeren bilgi kartları sunulabilir.

İbadetlerin yapılışı basitleştirilmiş şemalar, görsel akışlar ve özet çizelgeler hâlinde öğrencilere sunulabilir.

Öğrencilere Hz. Ali'nin hayatını özetleyen kısa videolar veya sesli anlatımlar (sesli ağ günlüğü gibi) sunulabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: CİHAT VE GAYRET

Bu ünitenin odak noktasını cihat ve gayret oluşturmaktadır. Ünitelerde öğrencilerin iyilik yolunda mücadeleyi anlayabilmesi; vatan, şehadet ve zafer konusunun önemini yapılandırabilmesi amaçlanır. Örnek bir şahsiyet bölümünde ise Hz. Sümeyye'nin örnekliğini müşahade edebilmesi hedeflenir.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahede Etme, DAB4.2. Dinî Meseleleri Anlama)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.13. Yapılandırma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.1. Muhakeme, E3.3.Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik, E3.7.Sistematiklik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.3 Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim

Değerler D12. Sabır, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.20.Sentezleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.2.3.1. İyilik yolunda mücadeleyi anlayabilme

- İyilik yolunda mücadele konusunu fark eder.
- İyilik yolunda mücadeleyi tanımlar.
- İyilik yolunda mücadelenin gerekliliğini açıklar.
- İyilik yolunda mücadelenin özelliklerini belirler.

TDB.2.3.2. Vatan, şehadet ve zafer konusunun önemini yapılandırabilme

- Vatan, şehadet ve zafer konusunu inceleyerek nedensel ilişkiler ortaya koyar.
- Tespit ettiği ilişkilerle ilgili ön bilgilerden yararlanarak uyumlu bir bütün oluşturur.

TDB.2.3.3. Hz. Sümeyye'nin örnekliliğini müşahade edebilme

- Hz. Sümeyye'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini belirler.
- Hz. Sümeyye'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri hakkında soru sorar.
- Hz. Sümeyye'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini inceler.
- Hz. Sümeyye'nin örnekliliğiyle ilgili incelemelerinden hareketle çıkarım yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ İyilik Yolunda Mücadele: Cihat

Vatan, Şehadet ve Zafer

Örnek Bir Şahsiyet: Hz. Sümeyye

Anahtar Kavramlar cihat, gazi, şehadet

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; çıkış kartı, öğrenme günlüğü, açık uçlu sorular, yansıtıcı yazılar, kavram analizi şeması ve kısa cevaplı sorular kullanılarak değerlendirilebilir.

Emir bilmaruf nehiy anılmünker ilkesini gerçekleştirmeyle ilgili toplumsal bir proje planlama ve bu projenin afişini hazırlama, performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "dinî meseleleri anlama, yapılandırma, sunum" ölçütlerine göre hazırlanan dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin dünya üzerinde yaşanan zulümlerden haberdar olduğu ve vatani savunmanın önemiyle ilgili bilgi sahibi olduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci İyiliğin yaygınlaşması kötülüğün engellenmesi konusunda öğrencilerin görüş ve önerilerini paylaşması istenebilir.

Vatan için çalışmak ifadesinin hangi davranışları kapsadığıyla ilgili, öğrencilerin görüşleri alınabilir.

Kişinin inancını yaşama hakkıyla ve inancı için verebileceği mücadeleyle ilgili, öğretmen rehberliğinde bir konuşma halkası oluşturularak öğrencilerin görüşleri alınabilir.

Köprü Kurma Hz. Peygamber'in Hendek Savaşı'nda Medine'yi korumak için gösterdiği gayretten yola çıkılarak vatan için mücadele konusuyula köprü kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TDB.2.3.1

İnsanların zulümle mücadele etme sorumluluklarına ilişkin, öğrencilerin fikirlerini saygı çerçevesinde paylaşmalarını sağlayacak bir tartışma ortamı oluşturulur (**SDB2.1, E3.5**). Zalime karşı durmak ve mazlumdan yana olmak konuları, ilgili ayet ve hadislerden yararlanılarak açıklanır. Bu doğrultuda öğrencilerin kendilerini değerlendirmelerine imkân tanınır (**SDB1.3**). Müslümanın iki gününün birbirine eşit olmamasının, öz güven sahibi olmasının ve kendisini geliştirmesinin önemi vurgulanır. Cihat konusu; ilim öğrenmek, nefisle mücadele etmek ve vatan savunması için hazırlık yapmak bağlamında ele alınır. Emir bilmaruf nehiy anilmünker ve ilayikelimetullah ilkeleri açıklanarak öğrencilerin iyilik yolunda mücadele konusunu fark etmeleri sağlanır. Öğrenciler iyilik yolunda mücadeleyi tanımlar ve bu mücadelenin gerekliliğini açıklar (**E3.1**). Bu bağlamda iyilik yolunda mücadelenin özelliklerinin belirlenmesi istenir (**E3.7**). İlgili süreçte konuşma halkası tekniğinden yararlanılabilir. Öğrencilerin toplumsal sorunların çözümünde bireysel olarak üzerine düşen sorumlulukları dikkate alıp öneriler sunmaları istenir (**D16.2, E3.6**). Bu süreçte beyin fırtınası tekniğinden yararlanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartı, kavram analizi şeması, kısa cevaplı sorular ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.2.3.2

Vatan için maddi ve manevi mücadele konuları izah edilir. Gazi, şehit ve şehadet kavramları açıklanarak vatani savunmak konusu ele alınır. Milletimizin tarihteki zaferlerine, Çanakkale muharebelerine ve 15 Temmuz darbe girişimine karşı verdiği mücadeleye değinilir. Bu kapsamda Türkçe disiplininin millî mücadele konusundan yararlanır. Öğrencilerin vatan, şehadet ve zafer konusunu öğretmen rehberliğinde inceleyerek nedensel ilişkiler ortaya koymaları sağlanır (**E3.1**). Tespit edilen ilişkilerle ön bilgilerden yararlanılarak uyumlu bir bütün oluşturulması istenir (**E3.3, KB2.20**). İlgili aşamada 5N1K tekniğinden yararlanılabilir. Öğrencilerin, ülke menfaatinin şahsî menfaatin üstünde olduğunu kavramaları sağlanır (**D19.1**). Bu süreçte örnek olay tekniğinden yararlanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartı, açık uçlu sorular ve yansıtıcı yazılar kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak "emir bilmaruf nehiy anilmünker" ilkesini gerçekleştirmeyle ilgili toplumsal bir proje ve bu projenin afişini hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürün, dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

TDB.2.3.3

Hız. Sümeyye ile ilgili merak uyandırıcı bilgiler sunularak öğrencilerin konuya dikkati çekilir (**E1.1**). Öğrencilerin Hız. Sümeyye'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri konuları belirlemeleri ve belirledikleri konulara ilişkin sorular sormaları sağlanır (**E3.8**). Öğrencilerin Hız. Sümeyye'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri konuları matbu ve dijital kaynaklardan araştırarak incelemeleri istenir (**OB1, OB2**). İncelemeleri sonucunda öğrencilerden, Hız. Sümeyye'nin örnekliliğine dair çıkarımlarını listelemeleri istenir (**E3.7**). Bu süreçte Sokrat semineri tekniği kullanılabilir. Hız. Sümeyye'nin hayatı öğrenciler için örnek olacak tutum ve davranışlar merkeze alınarak özetlenir. Bu bağlamda Hız. Sümeyye'nin ilk Müslümanlardan ve ilk şehitlerden oluşu, sabrı, kararlılığı, inancına olan bağlılığı, cesareti ve vakarlı duruşu vurgulanır. Ailesiyle beraber inançları uğruna verdikleri mücadeleye değinilir. Hız. Sümeyye'nin örnekliliği dikkate alınarak öğrencilerin sabır kavramının mücadeleye ilişkisini fark etmeleri sağlanır (**D12.3, E3.3**). Bu süreçte senaryo tamamlama tekniğinden yararlanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartı, öğrenme günlüğü ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden iyilik yolunda mücadele temasını kendi hayatlarına uyarlayarak kısa günlükler yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden, tarihte yer alan vatan savunmasıyla ilgili iki farklı olayı (Hendek Savaşı ve Çanakkale Savaşı gibi) seçmeleri ve bu olaylardaki vatanseverlik, mücadele ve zafer arasındaki nedensel ilişkileri karşılaştırmalı olarak analiz eden bir rapor hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden, Hz. Sümeyye'nin sabrını, cesaretini ve vakarlı duruşunu merkeze alarak özgün bir senaryo veya hikâye yazmaları istenebilir.

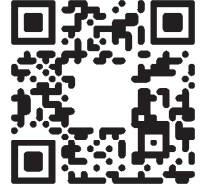
Destekleme Öğrencilere cihat, gayret, vatan, şehadet, gazi ve zafer kavramlarının kısa ve anlaşılır tanımları verilerek öğrencilerin kavramları cümle içinde kullanmaları istenebilir.

Öğrencilere, Bedir, Hendek ve Çanakkale savaşları gibi olaylarla ilgili, vatanseverlik temasını ve fedakârlığı vurgulayan, sadeleştirilmiş kısa okuma metinleri sunulabilir.

Hz. Sümeyye'nin hayatındaki önemli olaylar ve bu olaylar karşısında gösterdiği tutumlar listelenerek öğrencilere sunulabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: AHİRET BİLİNCİ

Bu ünitenin odak noktasını ahiret bilinci oluşturmaktadır. Ünite de öğrencilerin, dünya ve ahiret ilişkisini idrak edebilmesi, ahiret hayatıyla ilgili konuları çözümleyebilmesi, ahirete uğurlamayla ilgili hususları yansıtabilmesi amaçlanır. Örnek bir şahsiyet bölümünde ise öğrencilerin Rabia Adeviyye'nin örnekliliğini müşahade edebilmesi hedeflenir.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ DAB4. Tefekkür (DAB4.1. Müşahade Etme, DAB4.5. İdrak Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.4. Çözümleme, KB2.15. Yansıtma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E1.6. Seçicilik, E2.1. Empati, E3.1. Muhakeme, E3.2. Odaklanma, E3.7. Sistemlilik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D9. Merhamet, D12. Sabır, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER DAB1. Temel Kaynakları Kullanma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.2.4.1. Dünya ve ahiret ilişkisini idrak edebilme

- a) Dünya ve ahiret ilişkisiyle ilgili tefekkür sürecini gözden geçirir.
- b) Dünya ve ahiret ilişkisiyle ilgili tefekkür sürecine dayalı çıkarım yapar.
- c) Dünya ve ahiret ilişkisiyle ilgili ulaştığı çıkarımları değerlendirir.

TDB.2.4.2. Ahiret hayatına ilişkin konuları çözümlayebilme

- a) Ahiret hayatına ilişkin konuları belirler.
- b) Ahiret hayatına ilişkin konular arasındaki ilişkiyi belirler.

TDB.2.4.3. Ahirete uğurlamayla ilgili hususları yansıtabilme

- a) Ahirete uğurlamaya dair deneyimlerini gözden geçirir.
- b) Ahirete uğurlamayla ilgili deneyimlerine dayalı çıkarım yapar.
- c) Ahirete uğurlamayla ilgili deneyimlerine dair ulaştığı çıkarımları değerlendirir.

TDB.2.4.4. Rabia Adeviyye'nin örnekliliğini müşahede edebilme

- a) Rabia Adeviyye'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini belirler.
- b) Rabia Adeviyye'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri hakkında soru sorar.
- c) Rabia Adeviyye'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettiklerini inceler.
- ç) Rabia Adeviyye'nin örnekliliğiyle ilgili inceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Dünya ve Ahiret İlişkisi

Ahiret Hayatı

Ahirete Uğurlama

Örnek Bir Şahsiyet: Rabia Adeviyye

Anahtar Kavramlar

ahiret, baas badelmeyt, cenaze, haşır, mizan, sırat, teçhiz, tekfin

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; çıkış kartları, öğrenme günlüğü, kısa cevaplı sorular ve açık uçlu sorular, yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç ve kavram haritası kullanılarak değerlendirilebilir.

Dünya ve ahiret ilişkisi, ahiret hayatı ve ahirete uğurlamayla ilgili bilgi görseli veya el broşürü hazırlama, performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi, "idrak etme, çözümlleme, yansıtma" ölçütlerine göre hazırlanan dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formuyla değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin, iman esaslarından birinin ahiret inancı olduğuna ve dünya hayatıyla ahiret hayatı arasındaki ilişkiye dair ön bilgilerinin bulunduğu kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Ahiret inancının insan yaşantısına etkileri hakkında konuşma halkası tekniğiyle öğrencilerin görüşlerini ifade etmeleri sağlanabilir.

İçinde çeşitli kavramların bulunduğu bir kelime bulutu sunularak öğrencilerin, bu bulutta yer alan kavramlardan ahiret hayatıyla ilişkili olanları seçmeleri ve seçimlerinin gerekçesini paylaşmaları istenebilir.

İnsanların acılarını paylaşmanın ve zor zamanlarında onlara destek olmanın kişiye ve topluma katkıları hakkında öğrencilerin düşüncelerini belirtmeleri sağlanabilir.

Öğrencilerin Allah'a (cc) duyulan sevginin nasıl ifade edilebileceğiyle ilgili düşünceleri ve görüşlerini belirtmeleri istenebilir.

Köprü Kurma "... Ey Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver. Bizi cehennem azabından koru! derler." (Bakara suresi 201. ayet) ayetinde geçen dünyada iyilik ile ahirette iyilik isteğini kişinin dünya hayatına nasıl yansıtacağıyla ilgili örnekler sunularak günlük hayatla köprü kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

TDB.2.4.1

Öğrencilerin, "Dünya ahiretin tarlasıdır." sözünün anlamı hakkında düşünceleri ve görüşlerini ifade etmeleri sağlanarak konuya dikkat çekilir (**SDB2.1**). Bu süreçte düşün-eşleş-paylaş tekniği kullanılabilir. Dünya ve ahiret kavramları açıklanır. Ayet ve hadisler doğrultusunda dünya ahiret ilişkisine değinilir. Bu bağlamda din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin İslam'da iman esasları konusundan yararlanır. Öğrencilerin, ayet ve hadislerden faydalanarak dünya ahiret ilişkisi üzerine akıl yürütmeleri ve konuyla ilgili tefekkür sürecini gözden geçirmeleri istenir. Bu doğrultuda öğrencilerin dünya ahiret ilişkisiyle ilgili çıkarımlar yapmaları ve çıkarımlarını not etmeleri sağlanır (**E3.7**). Sürecin sonunda öğrencilerden, dünya ahiret ilişkisi hakkındaki çıkarımlarını değerlendirmeleri istenir (**SDB3.3**). Bu süreçte öğrenme galerisi tekniğinden yararlanılabilir. Dünya ahiret dengesi, dünya hayatının varoluş gayesi ve faniliği, ahiret hayatının dünya hayatından üstün oluşu gibi hususlar vurgulanır. Öğrencilerin, inancın gereği olarak ahiret için çalışırken dünyadaki sorumluluklarının, dünya için çalışırken ahiret hayatına hazırlanmanın ihmal edilmemesinin önemini anlaması sağlanır (**D16.3**). Bu süreçte konuşma halkası tekniği kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında çıkış kartı, kısa cevaplı sorular ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.2.4.2

Ahiret hayatına dair bilgilerin İslam'ın temel kaynaklarından edinildiği açıklanır. Öğretmen rehberliğinde konuyla ilgili ayet ve hadisler Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan matbu ve dijital kaynaklardan bulunur (**DAB1, OB1, OB2**). Öğrencilerin bu ayet ve hadisler doğrultusunda ahiret hayatına ilişkin konuları belirlemeleri istenir (**E1.6, E3.2**). Öğretmen rehberliğinde ahiret hayatının konuları arasındaki ilişki belirlenir (**E3.1**). Bu süreçte öğrencilerden açıklamalı akış şeması hazırlamaları istenebilir. Ahiret hayatının safhaları açıklanır. Bu bağlamda ölüm, kabir, kıyamet, basübadelmev, haşir, mizan, cennet ve cehennem kavramları izah edilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası, yapılandırılmış grid ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.2.4.3

Öğrencilerin, “Ölülerinizin iyiliklerini anın, onların kötülüklerini zikretmekten kaçının.” (Tirmizi, Cenaiz, 34) hadisinin anlamı hakkında düşünceleri ve görüşlerini ifade etmeleri sağlanarak konuya dikkat çekilir. Ahirete uğurlama konusu bağlamında ölüm, cenaze, teçhiz ve tekfin kavramları açıklanır. Bu çerçevede cenaze namazı hakkında bilgi verilir. Öğrencilerin, vefat etmiş birini ahirete uğurlamaya dair izlenim ve deneyimlerini gözden geçirip paylaşımları sağlanır **(SDB1.1)**. Öğrenciler cenazeyi uğurlamaya dair izlenim ve deneyimlerine dayalı çıkarımlar yapar **(E3.7)**. Bu süreçte çember tekniği kullanılabilir. Öğrenciler ahirete uğurlamanın önemine yönelik ulaştıkları çıkarımları öğretmen rehberliğinde değerlendirir **(SDB3.3)**. Vefat eden kişinin cenazesine katılmanın, yakınlarına taziyede bulunmanın Müslümanın üzerinde bir hak olduğuna değinilir. Vefat edenin yakınları tarafından vasiyetinin yerine getirilmesi ve borçlarının ödenmesinin gerekliliği ifade edilir. Vefat eden kişinin ardından Kur’an okumak, rahmet dilemek, dua etmek ve hayır yapmak gibi hususlar bağlamında taziye kültürüne değinilir. Ahirete uğurlamaya dair hususlarda öğrencilerin, insanların acılarına karşı duyarlı davranmanın önemini fark etmeleri sağlanır **(D9.1, E2.1, SDB2.3)**. Bu süreçte hikâye tamamlama tekniği kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğrenme günlüğü, çıkış kartları ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak dünya ve ahiret ilişkisi, ahiret hayatı ve ahirete uğurlamayla ilgili bilgi grafiği veya el broşürü hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürün, derece puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

TDB.2.4.4

Rabia Adeviyye ile ilgili merak uyandırıcı bilgiler sunularak öğrencilerin konuya dikkati çekilir **(E1.1)**. Öğrencilerin Rabia Adeviyye'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri konuları belirlemeleri ve belirledikleri konulara ilişkin soru sormaları sağlanır **(E3.8)**. Öğrencilerin Rabia Adeviyye'nin örnekliliğiyle ilgili merak ettikleri konuları matbu ve dijital kaynaklardan araştırarak incelemeleri sağlanır **(OB1, OB2)**. İncelemeleri sonucunda Rabia Adeviyye'nin örnekliliğine dair çıkarımlarını listelemeleri istenir **(E3.7)**. Bu süreçte RAFT tekniği kullanılabilir. Rabia Adeviyye'nin hayatı; inanç ve mücadelesi, yaşadığı zorluklar karşısındaki sabır ve tevekkülü bağlamında ele alınır. Allah'a (cc) olan muhabbetinin sevgi ve ümit temelli olduğuna değinilir. Rabia Adeviyye'nin örnekliliğinden hareketle öğrencilerin zorluklar karşısında metanetli davranmanın önemini kavraması sağlanır. **(D12.2)**. Bu süreçte örnek olay incelemesi yöntemi kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında tanılayıcı dallanmış ağaç, kısa cevaplı sorular ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden edebiyatımızda ölümün bir yok oluş değil, ebedî hayatın başlangıcı olarak nitelendirildiği eserleri araştırarak bir rapor hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden, vefat eden bir kişinin yakınlarına taziyede bulunmanın ve onların acılarını paylaşmanın önemini vurgulayan, merhamet ve sosyal farkındalığı artırmayı hedefleyen bir kamu spotu metni hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden dünya hayatındaki iyi davranışların ahiretteki karşılığını müjdeleyen ayetleri listelemeleri istenebilir.

Rabia Adeviyye'nin Allah'a (cc) olan sevgi ve ümit temelli muhabbetini merkeze alarak bu manevi derinliği yansıtan özgün bir şiir veya kısa hikâye yazmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilere dünya ve ahiret ilişkisine değinen ayet ve hadislerin ana fikirleri özet hâlinde sunulabilir.

Ölüm, kabir, kıyamet, basübadelmevt, haşir, mizan, cennet ve cehennem kavramlarını içeren bilgi kartları hazırlanarak öğrencilere sunulabilir.

Müslümanın, vefat eden bir yakınına karşı vazifeleri maddeler hâlinde listelenerek öğrencilere sunulabilir.

Rabia Adeviyye'nin hayatı, inancı ve mücadelesi kısa cümlelerle ses dosyası hâlinde öğrencilere sunulabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

